

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מחזור שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

חוקת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

כמה מיני מזון מותר להציל מהדליקה? הציל פת נקיה לא יציל פת הדראה אבל איפכא שרי ואפילו לכתחלה יכול להציל פת הדראה ואח"כ נקיה. וה"ה בשר ודגים או שאר שני מינים אפי' אם הציל כבר מין אחד יכול לומר במין השני אני חפץ. ואפילו הציל הוא פת הרבה רשאים בני ביתו ג"כ להציל כ"א מזון ג' סעודות אף שיכולים לאכול משלו וכן אפי' מתענה בשבת ת"ח רשאי להציל.

האם מצילין מיוה"כ לשבת ולהיפך? מצילין מיה"כ לשבת אבל לא משבת ליה"כ ויו"ט ולא לשבת הבאה אבל מיה"כ למוצאי יו"כ מצילין מזון סעודה אחת. ואם יוה"כ חל ביום ה' ויודע שלא ימצא לקנות על השבת ביום וי"ו מצילין מזון סעודה אחת.

קמיעות האם מצילין אותן מפני הדליקה? הקמיעין שיש בהם פסוקים אין מצילים אותם מפני הדליקה בחולה שאיב"ס ובחולה שבי"ס מציל הקמיע שלו ויוציאה עליו דרך מלבוש, ויש אומרים שמצילים והלכה כדעה הראשונה ומ"מ כשיש בהן אזכרות מצילין.

בכמה כלים מותר להציל? בכלי א' מצילין אפי' יש בו מאה סעודות ואפי' פירש טליתו וקיפל והביא לתוכו וחזר וקיפל והביא לתוכו מותר כיון שמוציא הכל בפעם אחת. ואפילו אם היה המזון בכמה כלים ומערה אותן לתוך הטלית שרי אבל להניח הרבה כלים מלאים תוך הטלית ולהוציאם בבת אחת אסור כיון שהם כלים מחולקים.

תפילין האם מצילין אותן מפני הדליקה? אם הניח תפילין בארנקי מלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והגולנים למקום שיכול להציל התפילין אפילו לחצר שאינה מעורבת וגם לכתחלה מותר להניח תפילין אצל מעות בשעת הדליקה וי"א דהיינו דוקא כשהניחם שם מערב שבת לענין שיהיה יכול להציל לחצר שאינה מעורבת אבל להציל לרה"י יש מתירין אפי' ע"י ככר ותינוק כשמניח עליו בשעת הדליקה. וי"א דלכו"ע אסור לכתחלה להניח תפילין אצל מעות בשעת הדליקה כדי להציל המעות אבל אם הניח בשבת תפילין אצל מעות ואח"כ נפלה דליקה שרי להצילו לכו"ע וא"צ לנער המעות.

האם מותרים אחרים להציל מהדליקה והאם מחויבים להחזירם? אומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד מזון שלש סעודות אבל אין יכול לבקשם שיצילו בשבילו דלא הותר לו כ"א ג' סעודותיו הצריכים לו לשבת ואפשר דמעצמם יכולים להציל בשבילו אפילו יותר מג' סעודות, ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש ובוזה יכול לומר בואו והצילו בשבילי וגם הם יכולים לפשוט ולחזור וללבוש ולהוציא כמותו. ובהמזון אם רוצים זוכים בו מן ההפקר כיון שאמר הצילו לכם אבל אי לא אמר הצילו לכם לא הוי הפקר, ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם ולא הוי שכר שבת. אם החזירו לו ואח"כ מבקשים שכר בחול בודאי צריך לשלם לו אבל בשבת אחרי שכר החזיר לו מעצמו שוב לא יכול לומר מהפקירא קזכינא לעצמי וכשוטל שכר שבת הוא נוטל ויש מהפקין ע"ז. ודינא דמלכותא דלא מהני יאוש ואפשר דהכא שאני כיון שאמר הצילו לכם.

כיס עם מעות האם מצילין אותן מפני הדליקה? יש מתירים להציל דסקיא מלאה מעות על ידי ככר או תינוק מן הדליקה או מן הגנבים והגולנים, ויכול ליתן אפילו לכתחלה בשבת להציל על ידם אפילו המעות חשוב מהחפץ שמניח אצלו ויש מתירין אפילו בלא ככר כלל, ודוקא לרה"י אבל לא לחצר שאינה מעורבת. מצילין הספרים אפילו לחצר שאינה מעורבת ולמכרי שלא נשתתפו בו ובלבד שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי אבל בלא לחי הו"ל ככרמלית ולא הותר אפילו בשביל ספרים.

להיכן רשאים להציל? כל הצלה שאמרנו בין הצלה דמזון ג' סעודות וכלי תשמישיו ובין הצלה דמלבושים אינה אלא לחצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת ויש מקילין אף לשאינה מעורבת ואפילו לרה"ה במלבושיו אבל לענין מזון ג' סעודות או כלי תשמישיו לכו"ע דוקא למעורבת שרי, והמלבושים שמתירין דוקא כשהוא לובש אותם דרך מלבוש אבל כשהוא נושא אותם בידו לא עדיפי משאר כלים.

גליונות של ספרים האם מצילין אותן מפני הדליקה? הגליונים שנחתכו מן הספר או שנחמק הספר ולא נשתחיר בו פ"ה אתיות שלמעלה ושלמטה ושבין פרשה לפרשה ושבין דף לדף ושבתחלת הספר ושבסוף הספר אין מצילין אותם. והיה תקנה בחר' שלא לקצץ גליון ספר אפילו כדי לכתוב עליו. והגליונים של הספרים שהקושרין הספרים חותכין אותן ומשליכין אין מצילין אותן. המחחק בספרים בחדשים מותר בישינם אסור.

איזה ספרים ושמות מותרין להציל מהדליקה? כל כתבי הקודש היינו תנ"ך וגמרא וכל הספרים מצילין האידנא מפני הדליקה, ותורה שבכתב קודמת להציל לתורה שבע"פ ואפילו תורה שבע"פ מושאלים או מושכרים לו ואם לא יציל לתורה שבע"פ יצטרך לשלם לבעליהם אפי' תורה שבכתב קודם. והצלת המת קודם לספרים. וקורין בהם אפי' כתובים בכל לשון ואפי' כתובים בסם ובסיקרא ובכל דבר אם כתובים בכל לשון אבל אם היו כתובים התנ"ך בלשה"ק לא הותר לקרות בהן אם היו כתובים שלא בדיו, וכ"ז הוא רק לקרות בהם אבל לענין הצלה מפני הדליקה וכן לענין גניזה הוא אפילו אם כתובין בסם וסיקרא. וספרים שלנו שכתובים בלשונם של כותים ונמצא אצלם יש להסתפק אם טעונים גניזה. וכן מטבע ברכות שטבעו החכמים מצילין אותם מן הדליקה ומכל מקום התורפה וגם טעונים גניזה בחול שלא יהיו מונחים במקום הפקר, וכן תרגום שכתבו עברי כגון יגר שהדווא והשלים באלו התיבות החשבון של פ"ה אותיות [דעל אלו התיבות בלבד א"צ להצילם מן הדליקה אפילו לא העתיקם לעברי] ועברי שכתבו תרגום או בלשון אחר שאותו העם בקיאים בו, אבל אם העם אינם מבינים אותו הלשון אסור לכתבו ולהצילו וי"א דלא הותר לכתוב שאר לשון ולקרות בו כתבי הקודש כ"א כשאינו בקי בלשון הקודש, וכן ספר תורה יש בו ללקט פ"ה אותיות מתוך תיבות שלמות או שיש בו אזכרה מצילין אותה, ואם אינם נמצאים תיבות שלמות רק אותיות מפורדות לא מהני אף שיש פ"ה אותיות וכ"ז הוא רק לענין הצלה מדליקה אבל גניזה בעינן.

ספרי מינים מה דינם? האפיקורסים וכן מומרים לעכו"ם שכתבו להם כתבי הקודש אפילו כתב אשורית על הקלף ובדיו אין מצילים אותם ואף בחול שורפן עם האזכרות שבהן, ומכאן יש להזהיר על אותן מטבעות של זהב וכסף שטבעו אותן האדוקין לשם ע"ג שאסורים לתלותם על הס"ת וגם אין להחזיק אותם ברשותו אלא יתיכם מיד, ויש מסתפקים אי מותר להתיכן שמה אינם מינים לע"ג. מה שנוהגין באיזה קהלות כשמברכין חולה וגובין מעות מכל אחד ומניחין הכלי עם המעות לתוך ארון הקודש לא יפה עושין.

טלית שנאחז בה האור מה יעשה? טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואינו חושש אם תכבה וי"א שצריך שלא יתכוין בפעולתו לכבות מה שהודלק כבר אלא שלא תדלק יותר ואם אירע שעי"ז נכבה האור לגמרי אינו חושש ולדינא גם בנתכוין לזה מותר אלא שיזהר שלא ירוץ ויקפוץ וינענע עצמו אנה ואנה כדי שיכבה או שינענע את הטלית כדי שיכבה אלא מתכסה בהטלית כדרכה. וכן ס"ת שאחז בה האור פושטה וקורא בה ואם כבתה כבתה ומותר לקרוא לא"י ויכבה אותה.

נפרץ שריפה בביהמ"ד בשבת ה"י מה מותר להציל משם מהס"ת וספרי קודש ותפילין וכו'?

Sponsored By: DollarPhone

הגב בענינו... וכותב תלמוד

הבית החוכים דעיותא
ללימוד שלחן ערוך אר"ח
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מלי ידוע
© מהמחלקת המערכת

שנשברה ולא נשפך עדיין לגמרי על הארץ ובין שנשפך כבר על הארץ מצילין ממנה מזון שלש סעודות קודם אכילת ערבית והיכי דהיינ מצוי ודרך לשתותו בכל היום ומכש"כ שאר משקין שאינו ביוקר כ"כ ושותין כל היום יכול להציל טפי, ואפי' בכלים הרבה דאלו בכלי אחד אפי' מחזיק מאה סעודות מציל, וי"א דכשנשפך מהחבית לגמרי על הארץ מותר להציל יותר ואפשר שיש להקל כן בזמנינו שאין מצוי אצלנו ר"ה, ואינו מותר כ"א לשאוב ולשפוך כל מה דבעי כ"א לתוך כוסות קטנות. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם מזון ג' סעודות. וי"א דכ"ז דוקא אלא להציל מחצר לחצר אפי' לחצר אחר שעירב עמו אבל לבית אחר שעירב עמו מצילין בכל ענין, ויש מפקפקים בזה, ולהוציא לחצר שלו שאינה צריכה לעירוב כלל לכופ"ע יש להקל להציל בכל ענין.

חבית שנשברה בראש גגו האם מותר לקלוט ולצרף? אם נשברה חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ואפי' מחזיק מאה סעודות מציל ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט לקבל מן הקילות באויר לאחר שירד מן הגג ולא יביא כלי אחר ויצרף אותו לראש הגג, ודוקא ביותר מג' סעודות אבל בג"ס יכול להציל אפי' בכלים הרבה ואפי' לקלוט ולצרף, וי"א דביותר מג"ס אסור להציל בכלי אחר אף בלי קליטה וצירוף ויש מחמירין בקליטה וצירוף כל שהוא יותר מכלי אחד אפי' עד ג' סעודות ואינו מותר רק כשהם מונחים על הארץ, ואם מציל בכלי אחד מציל אפי' קולט או מצרף ואפי' ביותר מג"ס.

האם מותר לקלוט ולצרף לכבוד אורחים? נודמנו לו אורחים מביא כלי א' וקולט כלי א' ויצרף ולא יערים לזמן אורחים שאין צריכים לאכול וי"א דמותר להערים בזה לכתחלה, ומיהו אם עבר ועשה שקלט ואח"כ זימן אורחים מותר ואם לא זימן אף דיעבד אסור רק עד מו"ש מיד ואם היה בשוגג ששגג בדין או ששכח שהוא שבת מותר ליהנות מזה אף בשבת אפי' לו וכ"ש לאחרים.

תירוש הזב מענבים בשבת מה יעשה עמו? אם יזוב תירוש מגניגת של ענבים שעדיין לא נדרכו [דאי נדרכו לא היה המשקה שדולף בכלל משקין שזוכן יניח שם מטתו או שלחנו ואז יהיה אותו הדלף לפניו גרף של רעי ויכול להניח שם כלי לקבל הדלף כדי שלא יעשה שם טיט. או יתן הכלי עם מים תחת הדלף כדי שיכתבל היין במים ראשון וראשון ואפי' נתרכה האיסור לכסוף לית לן בה.

עלה על האילן או הניח שם חפץ בשבת מה דינו? אין עולים באילן בין לח בין יבש ואפילו אם כבר נתייבש לגמרי שאין בו שום לחלוחית כלל וגם נשרו עליו וענפיו ופירותיו דלא שייך בו אח"כ שום חשש תלישה ויש מקילין בזה בימות החמה שמנכר לכל שהוא יבש. ואין נתלים בו ואין נשענין ונסמכין בו ואין משתמשים במחובר לקרקע כלל ודוקא בגבוה מן הארץ ג"ט. עלה באילן בשבת בשוגג מותר לירד במזיד אסור לירד עד מו"ש. ואם עלה מבע"י בכל גווני מותר לירד משחשכה בין עלה על דעת לירד קודם חשכה וחשכה לו קודם שהספיק לירד בין עלה ע"ד לישב שם בשבת. ודוקא אדם שעלה שם אבל אם הניח שם חפץ מבעוד יום אסור ליטלו משם בשבת, ואסור להניח בע"ש על האילן כלים המותרים לו להשתמש בשבת.

האם גם קנים וירקות וקלחין הם בכלל אילן? וכ"ז באילן וכיו"כ קנים או קונדסים שהם קשים אבל קנים הרכים כירק מותר להשתמש בהם אעפ"י שמחוברים בקרקע דאין אסור להשתמש בירק. וי"א שהקנים העשוין להתקשות אפילו ברכותן הרי הם כאילן ואסור ולא הותר אלא הקנים הגדלים באגם שאינן מתקשין לעולם ואפילו הם גדולים יותר מג' טפחים. ואסור להשתמש בקלחי כרוב ודלעת שהם קשים ולבסוף מתקשים ונעשים כעץ. ויש אוסרים בקנים וברק ואפי' להמתירין הוא דוקא אם הקנה הוא רך כירק אבל אם הוא קשה אע"פ שאינו קשה כאילן אסור להשתמש עליו וליטול ממנו שום דבר.

נכרי או קטן שבא לכבות מה דינו? א"י שבא לכבות אפילו הוא עבדו המושכר לו לזמן אין צריך למחות בידו ואפילו יודע שנוה לו לישראל אבל אסור לזרוז שייכבה אף דבא מתחלה מעצמו לזה, ובהדלקת נר כשהדליק בשביל ישראל שגוף הישראל נהנה ממנו אסור להשתמש לאורה, אבל קטן שבא לכבות אפילו לא הגיע לחינוך צריך למחות בידו, ואפי' אם בא לכבות דליקה שכבית אחרים ג"כ צריך למחות בידו.

באיזה אופן מותר לרמז להנכרי שייכבה? יכול לומר בפני א"י אפי' הוא שכירו המושכר לו לזמן כל המכבה אינו מפסיד, אבל לענין שאר כל מלאכות של שבת אסור לומר כל העושה מלאכה זו אינו מפסיד כדי שישמענו א"י ויבואו, ולומר בלשון נוכח אם תכבה לא תפסיד ג"כ אסור אלא בלשון כל המכבה דלעלמא קאמר ויש מקילין בזה לענין דליקה. וכן כל כיוצא בזה בהיוק הבא פתאום כגון אם נתרועעה חבית של יין וי"א דה"ה אם נודע לו ונשתאה עד שבת יכול לקרוא א"י אע"פ שודאי יתקנה כשיבא וכן מותר לומר לו כשיבוא כל המתקן אינו מפסיד. אבל אסור לומר לא"י לכבות לכופ"ע וזלת בכתבי הקודש מותר לומר לא"י לכבות מפני בזיון כתבי הקודש. מת וספרים ויש סיפוק להציל שניהם מת קודם. בריא ומסוכן בריא קודם. ואף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו שיבא אע"פ שודאי יכבה כשיבא.

בזמן הזה מתי מותר לכבות? בזמן שאנו שרויין בין עכו"ם ויש חשש סכנת נפשות מותר לכבות דליקה בשבת והזריז הרי זה משובה. ומ"מ הכל לפי הענין דאם היו בטוחים ודאי שלא יהיה להם סכנה בדבר אסור לכבות אבל בחשש סכנת ספק מותר לכבות אפילו הדליקה בביתו של כותי ומצוה יהודיע זאת ברבים, ולכן מותר לכבות הדליקה בכל מקום כיון דאפשר אם לא יכבנה אל יחסר מהיות שם בעיר זקן או חולה שאין יכול לברוח ותבוא הדליקה עליו, ודוקא לכבות הדליקה אבל אסור לחלל שבת כדי להציל ממון [אך אם הוא בע"ח וספק שיתפסוהו א"י יש לצדד בזה].

חילל את השבת מה כפרתו? אם עבר וחילל [רק בדברים אחרים אבל בכיבוי א"צ תשובה] צריך להתענות מ' יום שני וחמישי ויכול לדחותם לימי החורף ולא ישתה יין ולא יאכל בשר בלילה שאחר התענית ויתן במקום חטאת י"ח פשיטים לצדקה [והוא לערך חמשה זהובים] ויזהר שלא יאמר שנתן זה עבור חטאת רק שיאמר שבמקום חטאת נתן זה לצדקה ונכון שיאמר פרשת חטאת ויבין אופן הקרבתה, ואם ירצה לפדות התענית יתן בעד כל יום שנים עשר פשיטים לצדקה שהוא ח"י מעות וזהו שיעור הפחות אם אפשר לו והעשיר יתן יותר הכל לפי עשרו. ואפילו בתחומין דרבנן צריך להתענות וכן על טלטול נר דלוק כדי להציל ממון צריך להתענות אך יש להקל בזה בתענית ג' ימים בה"ב ואולי גם בתחומין א"צ מ' יום אלא כשלא היה כ"כ מורא והפסד רב. וכ"ז הוא בין שעבר על איסור דאורייתא או על איסור דרבנן, ודוקא כשעבר בשוגג ואפילו כשעבר במזיד אם היה מחמת שחפר גומא להטמין מעות מפני האנסים וכיו"כ אבל העובר בשאט נפש למלאות תאותו צריך כפרה יותר ויותר. מי שהחילל שבת משום פקוח נפש א"צ לכפרה כלל ונשים המדליקות הנר בשביל יולדת בשבת א"צ להתענות אח"כ.

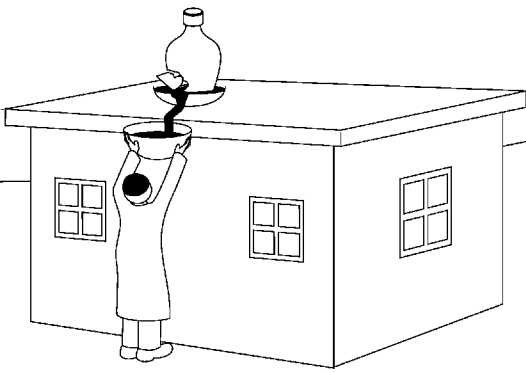
גחלת המונח ברה"ר מה יעשה עמו? גחלת המונחת במקום שריבים ניזוקים בה יכול לכבותה בין אם היא של מתכת בין אם היא של עץ אבל במקום הזיקא דממונא אסור. וכ"ז דוקא שאין לו עצה איך לטלטלה ממקום זה לפנותה למקום אחר שאין ריבים מצויים בה דאל"ה בודאי יותר טוב שיפנה אותה ולא יכבנה.

חבית שנשברה באיזה אופן וכמה מותר להציל? חבית שנשברה בין

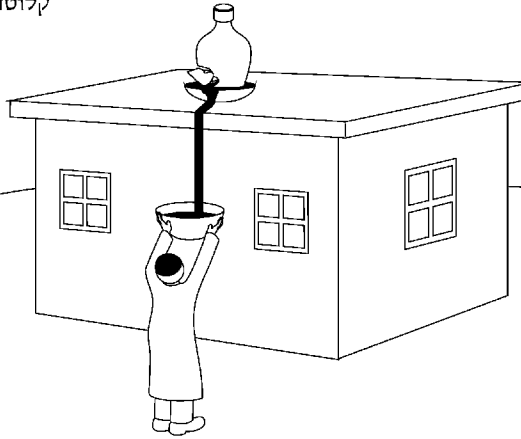
הגב בענינו... בית שנפרץ שם דליקה וכל הנפשות כבר נצלו משם האם מותר לקרות בשבת לנכרים מכבי אש שייכבו האש?
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלימוד

הלבנת דימוא
כל הזכויות שמורות
אוסף החניכות מלי ימות
© מהדורת התשס"ג

קלוטה צירוף

ולא יביא כלי אחר ויצרף אותו לראש הגג

סימן שלה - שו"ע סעיף ב
ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט לקבל
מן הקילוה באויר לאחר שירד מן הגג,

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שלד סעיף כה
עד סימן שלו סעיף ב

כ"ה סיון

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס

אם בדעת הקורא שצריך לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו בשם אומרו, ויזקף לזכותו.

ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריך לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל היות שמורות
ואחד להנחות כל רשע
© מחברת הספד

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
לעלות באילן בשבת	יש מקליין בימות החמה אם האילן נתיב לגמרי שאין בו שום לחלוחות כלל וגם נשרו עליו וענפיו ופרותיו (מ"ב א')	כיון שבימות החמה מינכר לכל שהאילן יבש ולא שייך בו אחר כך שום חשש תלישה (מ"ב א')	אסור לעלות באילן בין אם האילן לח בין אם האילן יבש - אפילו כבר נתיבש לגמרי שאין בו שום לחלוחות כלל וגם נשרו עליו וענפיו ופרותיו דלא שייך בו אחר כך שום חשש תלישה (ש"ע א' מ"ב א')	גזירה שמה יעלה ויתלוש - משום סיג וגרר (מ"ב א' שעה"צ א')
לחלות או לשעון (לסמוך) על אילן בשבת			אסור לחלות או לשעון ולסמוך באילן (ש"ע א' מ"ב ב')	גזירה שמה יעלה ויתלוש (ש"ע א')
להשתמש במחובר לקרקע בשבת			אסור להשתמש במחובר לקרקע אם הוא גבוה מן הארץ שלשה טפחים בכונן להניח חפץ על האילן או להוריד איהו דבר מהאילן או לקשור בו בדמה (ש"ע א' מ"ב ג' ד')	גזירה שמה יעלה ויתלוש עליו או ענפים או פירות ויכוון לתולשם ואתו לירד חיוב חטאת (ש"ע א')
עלה באילן בשבת	אם עלה בשוגג מותר לירד אף על גב דבידידה זו משתמש באילן (ש"ע א' מ"ב ו')	דלא קנסינן לה דאין לאסור משום זה דגם בישוהו משתמש הוא באילן (מ"ב ו')	אם עלה במזיד אסור לירד עד מוצאי שבת (ש"ע א' מ"ב ז')	דקנסינן לה (מ"ב ז')
עלה באילן מבעור יום (ערב שבת)	מותר לירד אפילו עלה במזיד על דעת לישוב שם בשבת וכן ההלכה (ש"ע א' מ"ב ח' י')	דכיון דבשעת עלייתו עלה בהיתר לא קנסוהו רבנן (מ"ב ט')	יש אוסרים לירד בשבת אם כשעלה לא היה דעתו לירד מבעור יום (ש"ע א')	כיון דהיה דעתו לישוב שם באיסור (ש"ע א')
ליטול בשבת חפץ שהניח על האילן			אסור ליטול חפץ מן האילן אפילו הניחו שם מבעור יום (רמ"א א')	שאין איסור בהיות כלים מנודים מעצמם על דבר המחבר בשבת ובנטילתו משתמש הוא בהאילן והטעם שאסור ליטול בשבת מהאילן משום דבקל יבוא על ידי זה להשען עליו או על אחד מענפיו (מ"ב י"ב)
להניח חפץ על האילן בערב שבת	מותר להניח כלים שאסור לו להשתמש בהם בשבת (מ"ב י"ב)	שאין חשש שירדם מן האילן בשבת כיון שאסור לו להשתמש בהם בשבת (מ"ב י"ב)	אסור להניח בערב שבת על האילן כלים המותרים לו להשתמש בשבת (מ"ב י"ב)	דמתוך שהיא משתמש בהם אתי להוריד מן האילן בשבת (מ"ב י"ב)
להשתמש בקנים בשבת (כמו שמשתמש באילן)	קנים הרכיבם כירק מותר להשתמש בהם אפילו הם גדולים יותר משלשה טפחים אף על פי שמחוברים בקרקע - וכן פסק הא"ר אם הקנה רק כירק - ולהרבה פוסקים מותר רק הקנים הגדלים באגם (רמ"א א' מ"ב י"ז)	דאין איסור להשתמש בירק דהם בכלל עשבים ובעשבים לא גזרו רבנן - דירק מתוך שהוא רך וכפף ונכפל בעת השמוש ואין נוח להשרי - שאינם מתקשין לעולם (מ"ב ט"ז שעה"צ ט')	קנים או קנדיים הינם כאילן - והרבה פוסקים סוברים שהקנים העשויים להתקשות אפילו ברכותן אסורים כאילן - והט"ו חולק על הרמ"א ואוסר בקנים ירוק וכן מחמיר הבי"ח - ולא"ר אסור אם הקנה קשה אפילו אינו קשה כאילן (רמ"א א' מ"ב י"ג י"ד ט"ז)	שהם קשים - דלא היתר רק כשאינם מתקשין לעולם - דכתב שכן מוכיח מההמ"ם והשו"ע - כיון דכתב ואין משתמשין במחובר לקרקע כלל - משום דנתן לשרי בה"ח - ולא"ר אסור אם י"ג י"ד ט"ז
להשתמש בקלחי כרוב ודלעת			אסור להשתמש בקלחי כרוב ודלעת אף על גב דגבי ירק לא גזרו חכמים (מ"ב ט"ז)	כיון שהם קשים ועוד דבסוף מתקשים ונעשים בעץ (מ"ב ט"ז)
להשתמש בשרשי אילן היוצאים מן הקרקע ונראים או בענף של אילן	מותר להשתמש בשרשי האילן או ענף של אילן שהם פחות משלשה טפחים סמוך לארץ ומותר לישוב עליהם (ש"ע ב' מ"ב י"ח י"ט)	דחשיבי בקרקע (מ"ב י"ט)	אסור להשתמש בשרשי האילן הגבוהים מן הארץ שלשה טפחים והיה ענף של אילן (ש"ע ב' מ"ב י"ח)	דגזרו בו חכמים אף על גב דלא שייך כולו האי שמה יתלוש (מ"ב י"ח)
להשתמש בירק	מותר להשתמש בירק - וכל שכן אם הירק אינו גבוה שלשה טפחים ומותר לישוב עליהם (רמ"א א' מ"ב י"ט)	דבכלל עשבים ועשבים לא גזרו - דאפילו באילן לא גזרו פחות משלשה טפחים (מ"ב י"ט)	אם הירק ראו לאבילה אפשר דאסור אפילו פחות משלשה טפחים	דיש לגזור שלא ישתמש עליו שמה יתלוש (מ"ב י"ט)
להשתמש באילן קטן ובו פירות יאגע"ס	אפשר דמותר כל שהוא פחות משלשה טפחים (מ"ב י"ט)	כיון עיקר או שרשי אילן פחות משלשה טפחים שלא גזרו רבנן דבקרקע חשוב (מ"ב י"ט)	אם יש עליו פירות אפשר דאסור בכל זוונו אפילו פחות משלשה טפחים (מ"ב י"ט)	דיש לגזור שלא ישתמש עליו שמה יתלוש (מ"ב י"ט)
להשתמש בשרשי האילן הבאים מלמעלה משלשה טפחים ויורדין למטה משלשה טפחים	מותר למשתמש במקום שאין גבוהים שלשה טפחים (ש"ע ב')	אף על גב שראש זה הנכפף הוא גדל ובא במקום האסור אפ"ה כיון שנכפף למטה הותר במקום הנמוך דבקרקע חשיבי (מ"ב כ"ב)	אסור להשתמש במקום שהשרשים גבוהים שלשה טפחים (ש"ע ב')	דגזרו בו חכמים אף על גב דלא שייך כולו האי שמה יתלוש (מ"ב י"ח)
להשתמש בעקרי של אילן	מותר להשתמש בעקרי של אילן בפחות משלשה טפחים לארץ (מ"ב כ"א)	דאף על פי שהאילן גבוה מאד, הרי מקום זה לא נאסר למעלה (מ"ב כ"א)	אסור להשתמש למעלה משלשה טפחים (מ"ב כ"א)	כולו האי שמה יתלוש (מ"ב י"ח)
להשתמש בשרשי אילן למעטה משלשה טפחים כשיש צדדים שהשרשים עולים למעלה משלשה או להשתמש בשרשי אילן למעלה כשיש שרשים למטה	אם על כל פנים שני צדדים שוה לארץ מותר להשתמש על אותן השני צדדים (מ"ב כ"ג)	דאין השני צדדים סמוך לארץ בטליו להשני צדדים אחרים הגבוהים שלשה טפחים (מ"ב כ"ג)	אם רק צד אחד שוה לארץ אסור לישוב עליו ולהשתמש בו - ואסור להשתמש על מה שלמעלה משלשה אפילו הצדדים האחרים סמיכים לארץ (ש"ע ב' מ"ב כ"ג)	דבטל אותו צד לגבי השלשה צדדים אחרים ששם נראים גובה שלשה טפחים - כיון שהם נראים גבוהים שלשה טפחים (מ"ב כ"ג שעה"צ י"ז)
לצרף הענבים או השרשים לחשוב הגבוה שלשה טפחים לאיסור להשתמש עליו	בגמרא משמע שצריך חלל שלשה תחת הענף או השרוש (באהל היו)	שכן כתב או יש חלל תחתיהם שלשה טפחים (באהל היו)	להטור והשריע מצטרף הענבים או השרשים להחלל שלשה טפחים - וכן פסק הבאה"ל (באהל היו)	כיון שלמעלה במקום שהוא יושב או משתמש על הענף יש גובה שלשה טפחים - דמסתמא כמותם (באהל היו)
לילך או לרוץ על גבי עשבים בשבת	מותר לילך על גבי עשבים בשבת בין על עשבים לחים בין על עשבים יבשים - אפילו אם העשבים הם אריכות הוא הולך יחף שאו העשבים רגילים להיות נדבקים בקשרי אצבעותיו (ש"ע ג' מ"ב כ"ד)	כיון שאינו מתכוון לתלוש - דלא פסיק רישיה הוא שיתלוש (ש"ע ג' מ"ב כ"ד)	אם העשבים הם גדולים יזהר שלא ירוץ עליהם, ואפשר שצריך להזהר אפילו מליילך עליהם במהרה (מ"ב כ"ה)	דהוי פסוק רישא שיתלוש בוודאי (מ"ב כ"ה)
אם אחר הליכותו על עשבים מצא שדבוקו עשבים ברגליו	אין עליו איסור (מ"ב כ"ד)	כיון שהוא לא כיון לזה (מ"ב כ"ד)	צריך להזהר שלא לסלק העשבים בידים (מ"ב כ"ד)	דאסור לטלטל משום מקצה, דבין השמשות היו ערין מחברים (מ"ב כ"ד)
ליטול ידיו על העשבים בשבת	יש מתירין אם אוכל בגינה שאינה שלו ואינו משל אדם האוחזו (מ"ב כ"ז)	דסיל דפסיק רישא דלא ניחא ליה מותר אף לכתחילה (מ"ב כ"ז)	אסור ליטול ידיו על עשבים - אפילו שאינו מתכוון להשקותם - ולהרבה פוסקים אסור גם בגינה של חבירו אפילו אינו אוהבו (ש"ע ג')	דהמשקה ורעים חייב משום וורע דמועיל להצמיח וגם משום הורש שמופריא הקרקע על ידי ההלחוח - דפסיק רישא הוא דאי אפשר שלא יועיל לגולם - דאוסרים לכתחילה גם בפסיק רישא דלא ניחא ליה (מ"ב כ"ז כ"ז)

פריחים ופירות המחוברים לקרקע האם מותר להריח בהם בשבת?
הדס מחובר מותר להריח בו ויש מחמירין בזה ולטלטלו בידו דינו כמו לעיל לענין קנים הרכים, אבל אתרוג ותפוח וכל דבר הראוי לאכילה אסור להריח בו במחובר שמא יקוץ אותו לאכלו, ולכן יש למחות ביד ההולכים לגנות בשבת ויו"ט וקוטפים פירות מן המחובר ואוכלים ומלבד איסור תלישה אסורים ג"כ אח"כ באכילה לכל בשבת.

האם מותר לשרות זרעים במים בשבת? השורה חטים ושעורים וכיוצא בהם במים ה"ז תולדת זרע וחיוב בכל שהוא אפילו גרגיר אחד. וה"ה השורה תבואה לעשות מהן (מאלצין) לשכר חייב, ותיכף משנתן למים חייב אע"ג דלא יצמיחו אלא לאחר כמה ימים, ואעפ"כ מותר לשרות תבואה לבהמתו דאין כונתו להצמיח אלא לרכך הזרעונים. וכ"ז בזרעונים שאין נבללים במים אבל בזרעונים שמתערכים ונתלים זה בזה במים כמו כרשינין וכיו"ב אסור לשרותן לבהמתו משום לש. צמוקין ושאר פירות יבשים מותר לשרות בשבת ומ"מ בכובש כבשים אסור.

האם מותר להעמיד אילנות ופריחים במים בשבת? מותר להעמיד ענפי אילנות במים בשבת שהוכנו מאתמול לכך [אבל סתם ענפי אילן היו מוקצה] ובלבד שלא יהיו בהם פריחים ושושנים שהם נפתחים מלחלוחית המים. ואינו מותר בשבת כ"א להחזיר במים שעמדו בו מכבר בע"ש ולא להוסיף עוד מים וכ"ש שלא להחליף המים לגמרי ומותר רק להחזירן ולא להעמידן לכתחלה וי"א דאפילו לכתחלה מותר להעמידם במים מזומנים מע"ש ולא אסור אלא להוסיף עתה מים. וכיש בהן פריחים שנפתחים ע"י המים אסור אף להחזיר במים שעמדו בהם מכבר.

פירות שיבשו ובצלים האם מותר לתלשן בשבת? תאנים שיבשו באיביהן וה"ה כל אילן שיבשו פירותיו בו ואפי' האילן יבש התולש מהם בשבת חייב, ובעשבים יבשים כתלושין דמי והתולש מהם פטור אבל אסור מדרבנן ולפעמים יש ג"כ חיוב חטאת בזה. בצלים שדרכן להשתרש בעליה שיש בו עפר ונשתרשו שם וגם רוצה בהשרשתן התולש חייב אע"ג שכל הבצל מגולה ואין דרך גידולן בכך אבל אם נפלה עליהן מפולת ונתכסו האמהות של הבצלים והעלין מגולין כדרך גידולן ונשתרשו שם אפילו אינו רוצה בהשרשתן חייב כמו שאם היו נטועין בשדה.

באיזה אופן מותר להשתמש באילן בשבת? אסור להשתמש בצדדי האילן אבל בצדי צדדין מותר, ודופני האילן עצמו לא מקרי צדדין אלא גוף האילן הוא. לפיכך אסור לסמוך סולם לצדי אילן מע"ש לעלות עליו בשבת דכי סליק ביה משתמש בצדדין, אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך סולם מע"ש לעלות עליו בשבת דהוה לה יתד צדדין וסולם צדי צדדין ויזהר שלא יניח רגלו על היתד אלא על שלבי הסולם, ולסמוך הסולם בשבת בודאי אסור אפי' אינו סומכו באילן גופא רק על היתד התקוע בו דהוה גופא משתמש בצדדי אילן מקרי. ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה היתד נקרא צדדין והכלכלה בצדי צדדין ומותר להניח בה פירות וליטול ממנה אבל הכלכלה עצמה אסור ליטלה או לתלות ביה. ואם הכלכלה תלוי באילן עצמו אסור ליטול חפץ ממנה וכן ליתן לתוכה דקמשתמש בצדדין ואם פי הכלכלה צר דכשנטול חפץ מן הכלכלה מניד האילן אסור בכל ענין. ולהשען באילן אם האדם בריא מותר ותש כח אסור וה"מ כשאינו מנידו אבל כשמנידו אפילו בריא אסור.

האם מותר לגרור ספסל בשבת? דבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא פסיק רישיה. הלכך גורר אדם מטה כסא וספסל בין גדולים בין קטנים אפילו בקרקע שאינה מרוצפת ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ, וגדולים ביותר אסור לגרור על הארץ ואפילו מרוצף בקרקע של שיש אסור. ומותר לרובץ הבית אפילו בקרקע שאינה מרוצפת כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יעלה האבק.

באיזה אילנות וענפים מותר להשתמש בהם? שרשי אילן הגבוהים מן הארץ ג' טפחים אסור להשתמש בהם פחות מכאן מותר להשתמש בהם וה"ה ענף של אילן אם הוא סמוך לקרקע פחות מג' טפחים שרי לישב עליהן וכ"ש בירק שאין גבוה ג"ט וכן אילן קטן ובו פירות יאגדע"ס וכדומה אפשר דמותר כל שהוא פחות מג"ט ואפשר דכל שיש פירות וכן בירק הראוי לאכילה אסור ואפילו בפחות מג"ט. ואם באים מלמעלה ויורדים למטה במקום שגבוהים שלשה אסורים ובמקום שאין גבוהים שלשה מותרים וכ"ש שמותר להשתמש בעיקרו של אילן בפחות מג"ט לארץ אע"פ שהאילן גבוה מאד. היו גבוהים שלשה וחלל תחתיהם אע"פ שמצד אחד אין חלל תחתיהם והרי הן שוים לארץ אסור לישב אפי' על צד השוה לארץ, ודוקא מצד אחד אבל אם משני צדדין שוין לארץ אותן הצדדין מותרין להשתמש עליהן.

האם מותר לילך ע"ג העשבים בשבת? מותר לילך על גבי עשבים בין לחים בין יבשים ואפילו אם העשבים הם ארוכות והוא הולך יתף שהעשבים רגילים להיות נדבקין בקשרי אצבעותיו ואפילו אם יתלש ג"כ אין איסור עליו שהוא אינו מכויץ לזה. ומ"מ אם לאחר הליכתו מצא שנדבקו עשבים ברגליו בין אצבעותיו או על מנעליו יזהר שלא יסלקם בידי. והיכי דעשבים הם גדולים יזהר שלא ירוץ עליהן ואפשר דאפילו לילך עליהן במהרה ג"כ צריך לזהר.

האם מותר לאכול ולשתות וליטול ידי וליטול מים בגינה? האוכלים בגנות אסורים ליטול ידיהם על העשבים שמשקים אותם אע"פ שאינם מכוונים פסיק רישיה הוא, ואם אוכל בגינה שאינה שלו ולא של אדם האוהבו יש מתירין והרבה פוסקים אוסרין גם כפ"ר דלא ניחא ליה לכתחלה. אבל מותר להטיל בהם מי רגלים או שאר משקין שאינם מצמיחין כגון יין וכן שאר משקה שהוא כעין זה, ולכתחלה ראוי לזהר אף במשקים וביין שהוא חזק אין לזהר כלל. מי דבש ושכר יש בהן מים ובודאי מצמיחין. וטוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים דבקושי יש לזהר שלא יפלו שם מים, ובגינה שיש בה יותר משבעים אמה דהוי כרמלית ולא מהני בה שום היקף בלא"ה צריך לזהר דאסור בה טלטול ד"א ואפילו בגינת חבירו יש לזהר.

האם מותר לתלוש עשבים מהקרקע בשבת? עשבים שתחבן בעפר מבעוד יום כדי שיהיו לחים, וה"ה אם תחבן בקרקע כיון שאינו מכויץ שישתמשו שם, מותר לאחוזו בעלים ולהוציאן אם רוצה להריח בהם וה"ה להחזירן אח"כ למקומן אם לא נסתם הנקב משהוציאן, ולא מצרכינן ליה לנעוץ ולשלוף בע"ש ולחזור ולנעוץ עד כדי ההרחיב מקום מושבה בעפר עד שלא יזיז העפר בשליפתו בשבת דאפילו יזיז העפר מותר והוא שלא השרישו כגון קודם ג' ימים וגם אינו רוצה בהשרשתן אבל אם נתכוין לזריעה אסור דאם השרישו אסור להוציאם.

האם מותר לתלוש עשבים מעציץ שאינו נקוב? אסור לתלוש אפילו מעציץ שאינו נקוב וה"ה שאסור להשקות הזרעים שבתוך העציץ ואפי' אם העציץ הוא מונח בעליה. אבל מעציץ נקוב חייבא נמי יש בזה ואפילו אם היה הנקב קטן כ"כ שהוא בכדי שיצא ממנו שריש קטן שהוא פחות מכזית ואפילו אם היה הנקב ברופן העציץ כיון שהוא כנגד מה שטמון מן הגזע בעפר וכ"ש אם הוא בשוליו נגד השרש.

עציץ נקוב ושאינו נקוב האם מותר לטלטלו? עציץ אפילו אינו נקוב וכ"ש אם העציץ נקוב יש לזהר מליטלו מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי יתדות או איפכא בין שהוא של עץ בין של חרס אף שאינו מפסיק שום דבר בין העציץ להקרקע וכ"ש אם מעמידו ע"ג עצים או ע"ג בגדים דיש בזה איסורא ואם הוא עושה כן בעציץ נקוב יש בזה תלישה ונטיעה מן התורה, וע"כ יש לזהר מאד בכלי עם עשבי בושם שרגיל להיות בכית שלא ליטלו מן הקרקע ולהניחו ע"ג השלחן או להיפך.

פרחים שבבית האם מותר ליימלץ מהבד של מים להריחן ולהחזירן אח"כ

הגב בעצמך

הלבנת דינמא

ללימוד שלחן ערוך אר"ח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות וחסוד להנטיקס מיל ויטול © מהמחלת ומשגל

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שלו סעיף ב
עד סימן שלו סעיף ב

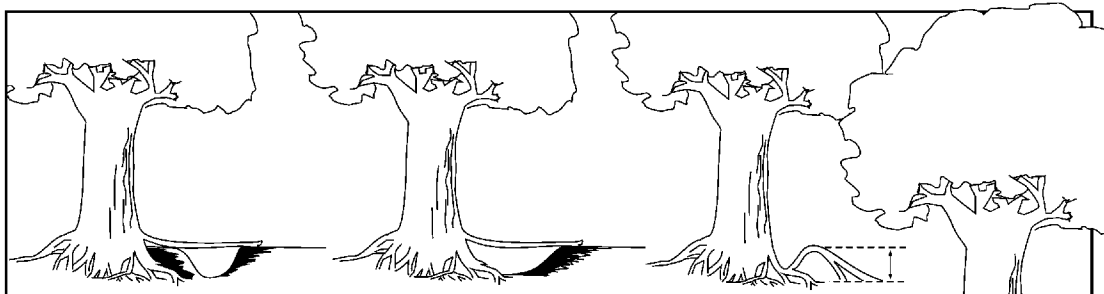
ב"ז סיון

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

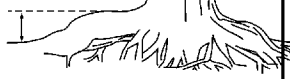
www.HilchusByoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
מהגות המפעל ©

שו"ע סעיף ב'
היו גבוהים שלשה וחלל תחתיהם,
אע"פ שמצד אחד אין חלל
תחתיהם והרי הן שוים לארץ

שו"ע סעיף ב'
ואם באים מלמעלה
ויורדים למטה במקום
שגבוהים שלשה, אסורים;
ובמקום שאין גבוהים
שלשה, מותרים.

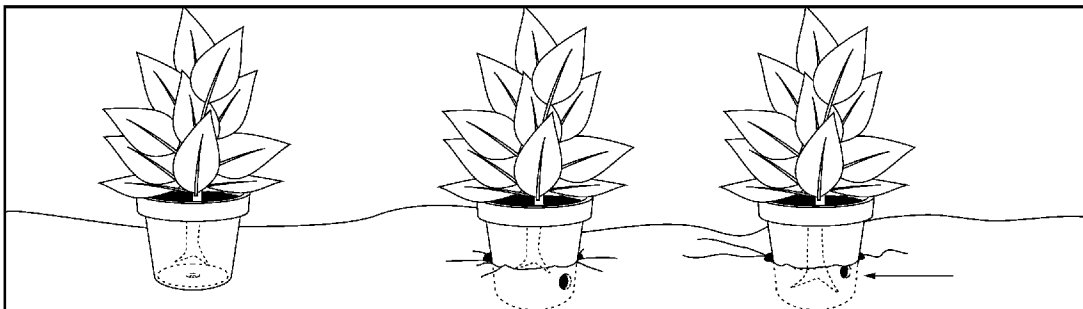

סימן שלו - שו"ע סעיף ב'
שרשי אילן הגבוהים מן
הארץ ג' טפחים, אסור
להשתמש בהם;

מ"ב ס"ק ב'
דלאחר שהגבוהו שלשה
חזרו ונכפפו

מ"ב ס"ק כג'
כגון שהקרקע היה גבוה באותו צד
ואין ממנה עד למעלה מן הענף
שיעור גובה ג"ט, ודוקא מצד אחד
דבטל אותו צד לגבי השלשה
צדדים ששם נראין גובה ג"ט

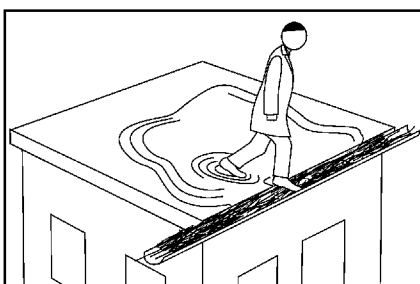
אבל אם משני צדדין
שוין לארץ
אותן הצדדין מותרין
להשתמש עליהן

מ"ב ס"ק מב'
וכ"ש אם הוא
בשוליו נגד השרש

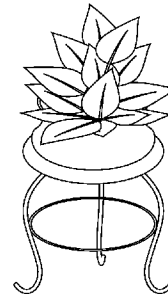
נקב שלא במקום
הגזע

מ"ב ס"ק מב'
ואפילו אם היה הנקב בדופן העציץ כיון
שהוא כנגד מה שטמון מן הגזע בעפר

שו"ע סעיף ט'
צנור המקלח מים מן
הגג שעלו בו קשים
ועשבים שסותמים
ומעכבים קלוחו,
ומימיו יוצאים
ומתפשטים בגג
ודולפים לבית, ממעכן
ברגליו בצנעה,

שו"ע סעיף ח'
עציץ אפלו
אינו נקוב, יש
ליזוהר מלטלו
מעל גבי קרקע
ולהניחו על גבי
יתדות, או
אפכא,

שו"ע סעיף יג'

אסור להשתמש בצדי האילן, אבל בצדי צדין
מותר. לפיכך אסור לסמוך הסולם לצדי האילן

מ"ב ס"ק נט'

פי' דבר התחוב או קשור באילן מקרי צדי האילן
אבל דופני האילן עצמו לא מקרי צדין אלא גוף
האילן הוא וצדי צדין הוא דבר הנשען בדבר
התחוב באילן

שו"ע סעיף יג'

אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך
סולם עליו דהוה לה יתד צדין וסולם צדי צדין
ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה היתד נקרא צדין
והכלכלה כצדי צדין

מ"ב ס"ק ס"ב'

מותר לסמוך. היינו דמותר לסמוך סולם מע"ש
לעלות עליו בשבת משום דהו"ל יתד

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו בשם אומרו, ויוקף לזכותו.
ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
אחד לחנוכה בל ועוד
© מנחת השלם

סימן של"ו

דיני הליכה בשבת ע"ג עשבים וע"ג אילן - חלק ב'

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
להטיל מי רגלים או שאר משקן שאינם מצמחים על עשבים בשבת	מותר להטיל מי רגלים או שאר משקן שאינם מצמחים על גבי עשבים - ואפילו להמיץ מותר השעה"צ על עשבים של גינת חבירו שאינו אוהבו - ולא"ר אין להזהר ביין שהוא חזק (ש"ע ג' מי"ב כ"ט שעה"צ ב"ה)	לפי שעוים הם ושורפים את הורעים ומונעים אותם מלהצמיח וכן שאר משקין כיון שהוא עו חזק ושורף גם כן הורעים - דיש לצרף השני קילו דשורפים הורעים ופסיק רש"א דלא ניהא ליה - (מי"ב כ"ח כ"ט)	להמיץ ראוי להזהר אף במשקין - ולכ"ע אסור במי דבש ושכר (מי"ב כ"ט)	
לאכול בגנות	מותר אם לא ישתמש שם עם מים - והגינה פחות משבעים אמה (רמ"א ג' מי"ב ל')	שאין חשש שיצמיח הורעים - ומותר לטלטל שם	טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים - ובגינה יש בה יותר משבעים אמה יש להזהר מלאכול בה אפילו בלי השתמשות במים וכשדה חבירו (רמ"א ג' מי"ב ל')	דבקושי יש לוהר של יפלו שם מים - דהוי כרמלית ולא מהני בה שום היקף ואסור לטלטלו שם ד' אמות (רמ"א ג' מי"ב ל')
להשליך זרעים על הארץ	מותר להשליך במקום רחבת רגלי בני אדם (ש"ע ד')	שאין סופן לצמוח (ש"ע ד')	יש להזהר שלא ישליך זרעים במקום ירדת גשמים או שאר מקומות לחין (ש"ע ד')	שסופן שיצמחו מחמת הרכוב כדרך כל תבואה כשנתנים אותה במים או אפשר דבזמן מרובה יתשר בקרקע (ש"ע ד')
להשליך זרעים והרגולום	מותר להשליך כשיעור שיאכלו בו ביום או ליומים (ש"ע ד')	דבזמן מעט כזה לא יצמחו וכל שכן שלא ישרשו בקרקע (מי"ב ל"ג)	אסור להשליך כשיעור שיאכלו בשלשה ימים או יותר - ואפילו כשיעור ליום אחד או ליומים אסור להשליך בהרבה פעמים (ש"ע ד' מי"ב ל"ג)	דער שלשה ימים יצמחו הורעים ויתחייב למפרע משום זרע גם לחד דיעה כל שאר השרשה אינו אלא שלשה ימים - דאסור להכין לימי החול (מי"ב ל"ג)
לתלוש עשבים וכדומה שעלו על און הכלי מלהליחת הכלי או לתלוש כישות מהומי והיגי	התולש מעציץ שאינו נקוב פטור אבל אסור - וי"א דעציץ של עץ אפילו העציץ נקוב פטור (מי"ב ל"ה באהל מעציץ)	פטור משום שאינו מחובר בקרקע עולם ואין ירך ורועה שם - דס"ל דבעץ דינו כאינו נקוב (מי"ב ל"ה באהל מעציץ)	אסור לתלוש עשבים שעלו על און הכלי מלהליחת הכלי והיה דאסור וחייב התולש הכישות מהומי והיגי אפילו שאינה מחוברת לקרקע (ש"ע ה' מי"ב ל"ה)	דחשובים מחוברים החתשן חייב משום עוקר דבר מגדילו דהוא תלדות קצר דעוקר גדילן בן (מי"ב ל"ה)
לתלוש מעציץ שאינו נקוב	אסור - וי"א דעציץ של עץ אפילו העציץ נקוב פטור (מי"ב ל"ה באהל מעציץ)	פטור משום שאינו מחובר בקרקע עולם ואין ירך ורועה שם - דס"ל דבעץ דינו כאינו נקוב (מי"ב ל"ה באהל מעציץ)	אסור לתלוש מעציץ שאינו נקוב - וי"א דהתולש מעציץ שאינו נקוב בעץ חייב - וי"א דבחרס חייב (ש"ע ו' סימן שי"א מי"ב כ"ח)	הדחמירי באינו נקוב מדרבנן משום נקוב שיש איסור דאורייתא או משום חשש לשיטת הסוכרים דאחר מהני כלים אינו נקוב כנקוב דמאי - דס"ל דעץ מתלחלח ויונק מהקרקע - וי"א ס"ל דחרס דמאי לעפר ויונק מהקרקע (באהל מעציץ אפילו)
לתלוש עשבים שתחבן בעפר מערב שבת כגון עשבים שהם נוח למראה ולריח וממלאין כד עפר לח ותוחבן אותו לתוכו וי"א הם תוחבן בקרקע (מי"ב ל"ו)	אם רוצה להרוח בהם מותר לאחז בעלים שבעשבים שתחבן בעפר מערב שבת כדי שיהיו לחים ולהוציאן מהעפר כשעדיין לא השרשו - כגון קודם שלשה ימים - ולא מצריכין לה לנעץ ולשליף בערב שבת ולחזור ולנעץ עד כדי להרחיב מקום מושבה בעפר עד שלא יזוז העפר בשליפתו בשבת (ש"ע ו' מי"ב ל"ז ל"ט)	כיון שאינו מכן שישרשו שם - דאז בזוראי עדיין לא השרשו - דאפילו זיח האפר הרי אינו מטלטל העפר בידיו אלא על ידי העשבים ואינו אלא טלטל מן הצד דמותר לצורך דבר המותר (מי"ב ל"ז ל"ט)	אסור להוציאן אם כבר השרשו בקרקע - או אפילו עדיין לא השרשו אסור אם רוצה בהשרשתן דהיינו שנתבונן לזרעיה - וכן אם תחבו בארץ בבית אסור להוציאן (ש"ע ו' סימן שי"א מי"ב כ"ח)	דאם השרשו פשיטא שאסור להוציאם שהרי עוקר דבר מגדילו - דכיון שהם תחובין וטמנינים בקרקע כשאר זרעים וגם מתכבין לזרעם גזרו בהו רבנן דלא לייתי לאחלוף לתלוש לאחר השרשה - שמה יבוא להשוות גומות שבקרקע הבית (מי"ב ל"ז ל"ט מ')
בדג"ל להחזירו למקומם אחר שהוציאם כשמוחר להוציאן	מותר גם להחזיר למקומו אם עדיין לא נסתם הנקב משהוציאן (מי"ב ל"ח)	מותר גם להחזיר למקומו אם עדיין לא נסתם הנקב משהוציאן (מי"ב ל"ח)	י"א שאסור להחזיר למקומו אם נסתם הנקב משהוציאן (מי"ב ל"ח שעה"צ ל')	
להשקות הורעים שבתוך העציץ	פטור אם היה הנקב למעלה מהגוע (שעה"צ ל"ז)	אסור להשקות הורעים שבתוך העציץ אפילו כשיאנו נקוב ואפילו העציץ מונח בעליה (מי"ב מ"א)	אסור להשקות הורעים שבתוך העציץ אפילו כשיאנו נקוב ואפילו העציץ מונח בעליה (מי"ב מ"א)	
ליטול מעציץ נקוב	אסור ליטול מעציץ אפילו אינו נקוב מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי תרות אף שאינו מפסיק שום דבר בין העציץ להקרקע או איפכא כ"ש אם מנחו על גבי גודים בין כשהעציץ של עץ בין כשהוא של חרס - והיה דאסור להניחו על גבי קרקע (ש"ע ח' מי"ב מ"ד)	פטור אם היה הנקב למעלה מהגוע (שעה"צ ל"ז)	לפי שיונק מן הקרקע על ידי הנקב שמריח לחלוהית הקרקע דרך שם - כיון שהוא כנגד מה שטמון מן הגוע באפר (מי"ב מ"ב)	
ליטול עציץ משל גבי קרקע או להניחו	אסור ליטול מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי תרות אף שאינו מפסיק שום דבר בין העציץ להקרקע או איפכא כ"ש אם מנחו על גבי גודים בין כשהעציץ של עץ בין כשהוא של חרס - והיה דאסור להניחו על גבי קרקע (ש"ע ח' מי"ב מ"ד)	אסור ליטול מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי תרות אף שאינו מפסיק שום דבר בין העציץ להקרקע או איפכא כ"ש אם מנחו על גבי גודים בין כשהעציץ של עץ בין כשהוא של חרס - והיה דאסור להניחו על גבי קרקע (ש"ע ח' מי"ב מ"ד)	דאם העציץ נקוב יש תלישה ונטיעה מן התורה ואפילו העציץ אינו נקוב יש חשש תלישה מדרבנן מפני שמפסיק וניקתו מעט ואפילו אם העציץ נקוב הוי מדרבנן כבאופן שאינו מפסיק דבר בין העציץ להקרקע אפ"ה לא הוי גזירה לגזירה דבעציץ שאינו נקוב ד"א בעץ נקוב וי"א בחרס כנקוב ולחומרא חשש המחבר לשני הפרושים - משום זרע (מי"ב מ"ג מ"ד מ"ה שעה"צ ל"ז)	
ליטול מן הקרקע כלי עם עשבי בושם שרגיל להיות בבית או להניחו	אסור ליטול כלי עם עשבי בושם שרגיל להיות בבית מן הקרקע ולהניחו על השלחן או להיפך - ויש מפסקים לעינן טלטל בכלל (מי"ב מ"ד שעה"צ ל"ח)	אסור ליטול כלי עם עשבי בושם שרגיל להיות בבית מן הקרקע ולהניחו על השלחן או להיפך - ויש מפסקים לעינן טלטל בכלל (מי"ב מ"ד שעה"צ ל"ח)	אסור ליטול כלי עם עשבי בושם שרגיל להיות בבית מן הקרקע ולהניחו על השלחן או להיפך - ויש מפסקים לעינן טלטל בכלל (מי"ב מ"ד שעה"צ ל"ח)	
להגביה מן הקרקע כד של תבואה שעומד על גבי קרקע ולהניחו על גבי השלחן אם לא היתכחן בעמדתו על גבי קרקע לשם זריעה וגם לא התחילו כלל לצמוח וי"א מעל השלחן להניח על גבי קרקע (באה"ל על)	מותר להגביה כד של תבואה שעומד על גבי קרקע ולהניחו על גבי השלחן אם לא היתכחן בעמדתו על גבי קרקע לשם זריעה וגם לא התחילו כלל לצמוח וי"א מעל השלחן להניח על גבי קרקע (באה"ל על)	כמו שמותר ללקט חטין שזרעו בקרקע ועדיין לא השרשו דאמרין שכוון שלא השרשו עדיין אין להם שום חיות מן הקרקע וכמוהו על השלחן דמאי וכיון שעדיין לא התחילו לצמוח כלל לא גרע מעשבים שתחובין בעפר ממש דמותר להוציאן בשבת כשלא השרשו ואינו רוצה בהשרשתן (באה"ל על)	אסור להגביה כד של תבואה שעומד על גבי קרקע כמה ימים אם יש נקב בהכר וכן לענין להגביה הכד מעל השלחן ולהעמידו על גבי קרקע אין נכון אם דעתו שיצמד שם כמה ימים - והמקום הדוא לח (באה"ל על)	דקרוב לומר שיש בשוליו הכד איזה גרעונים שהתחילו לצמוח על ידי הנקב שבכד שהריח מן הקרקע ויש להם וניקה מן הקרקע וכשמגביה הכד מפסיק לחיותו ואף על גב דאינו מתבונן לזה פסיק רש"א הוא דלכסוף בודאי יצמחו הגרענים ונחשב כזרע - דאם אין המקום לח אין חוששין שיצמחו לכסוף (באה"ל על)
לתלוש פירות מן אילן שנפסח מערב שבת מן האילן ובו פירות	מותר לתלוש הפירות מן היוחר של אילן שיש בו פירות שנפסח מערב שבת לגמרי מן האילן (רמ"א ח')	משום שהנה אינו יכול להיות ער (באה"ל שנפסח)	יש לוהר אם עדיין מחובר הענף בקלפתו שלא לתלוש (באה"ל שנפסח)	דאין העולם בקיאין בכך ע"כ אין להחזיר כי אם כשנפטר לגמרי מהאילן (באה"ל שנפסח)
לתקן ברגליו צינור שעלו בו קשים ועשבים שטומון ומעכבים קלחו	בצינור מותר למעך ברגליו הקשים ועשבים תלושין המעכבים קלחו המים מלמד שעל ידי זה מומזי ויצאים ומתפשטים בג דולפים לבית (ש"ע ט' מי"ב מ"ו)	דבמקום פסידא לא גזרי רבנן לתקן על ידי שני (ש"ע ט')	לא יעשה בפרהסיא אפילו למעך ברגליו אם אפשר, וי"א דאסור מדרגא, ואסור להסירינה הנה והנה אפילו ברגליו (מי"ב מ"ז באהל בצינעה)	

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק בלי רשות
© מנהלת הסגל

מסנה ברורה מן סימן שלו סעיף ב עד סימן שלו סעיף ב

דפי סיכום

■ מחזור שינה אחת ■

כו סיון

סימן של"ו

דיני הליכה בשבת ע"ג עשבים וע"ג אילן - חלק ג'

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
להריח הדס כשהוא מחובר	הדס המחובר מותר להריח בו וכן פסק המ"ב (ש"ע י"א מ"ב מ"ה)	דלא שייך למגורו שמה יקח ביון שאינו רוצה רק להריח ולהריח יכול לעשות אף כשהוא מחובר (מ"ב מ"ח)	יש מחמירין ואיסורין להריח הדס כשהוא מחובר (מ"ב מ"ח)	
לטלטל בידיו ההדס המחובר כשהוא מריח בו	מותר לטלטל ולהשתמש בהם (מ"ב מ"ה)	כרין קנים הרכים שדינן בירק (מ"ב מ"ח)	לט"ו אסור לטלטלו ולטול בידיו - ואפשר גם להמ"א אסור לטלטלו (שעה"צ מ"ב)	
להריח אתרוג או תפוח וחי"ה כל דבר הראוי לאכילה כשהוא מחובר	לכמה אחרונים התולש בפיו או ברגלו פטור אבל אסור (שעה"צ מ"ג)	דאין דרך תלישה בכך (מ"א י"א)	אסור להריח כל דבר הראוי לאכילה כשהוא מחובר (ש"ע י"א)	
לנשף מן המחובר בפיו (לתלוש בפיו או ברגל)	ראוי למנות אנשים להשיגה שלא יקטפו הטועים ויעשו כן (מ"ב מ"ט)	דאין דרך תלישה בכך (מ"א י"א)	אסור לתלוש מן המחובר באופן שיגשבו בפיו (מ"ב ט')	
לקטוף פירות מן המחובר ולאכלו אחר כך	דאין דרך תלישה בכך (מ"א י"א)	דאין דרך תלישה בכך (מ"א י"א)	יש אסור תלישה פירות מן המחובר (יש מאלות ביד הטועים והולכים לננות בשבת ויר"ט וקוטפתו ואוכלים) ואסור באכילה לכל בשבת (מ"ב מ"ט)	
לשרות חיסם ושעורים וכיוצא בהם במים	מותר לשרות צמיקים ופירות יבשים בשבת (מ"ב נ"א)	דלא אפשר שיצמוח בזה הזמן - דס"ל דזמן הזה יכול להצמוח (שעה"צ מ"ו)	אסור לשרות חיסם ושעורים וכיוצא בהם במים כדי שיתרככו ויצמוחו כדרך ששורין איזה תבואות קודם הוריעה החייב בוגר אחר	
לשרות צמיקים ופירות יבשים במים	מותר לשרות צמיקים ופירות יבשים בשבת (מ"ב נ"א)	דלא אפשר שיצמוח בזה הזמן - דס"ל דזמן הזה יכול להצמוח (שעה"צ מ"ו)	צמיקים ופירות יבשים אסור לשרות עד שיכבשו בכשים (מ"ב נ"א)	
לשרות תבואה לעשות מהן מאליצין לשכר	למ"א פטור אם נתן על זמן מועט - עד חצי יום (שעה"צ מ"ו)	דלא אפשר שיצמוח בזה הזמן - דס"ל דזמן הזה יכול להצמוח (שעה"צ מ"ו)	אסור לשרות תבואה לעשות מהם מאליצין לשכר והעושה כן חייב תיכף משנתן למים אף על גב דלא יצמיחו אלא לאחר כמה ימים - אפילו נתן ביום השבת סמוך לחשיכה (מ"ב נ"א שעה"צ מ"ו)	
לשרות תבואה לבהמתו	מותר לשרות תבואה לבהמתו בורעונים שאין נבללים במים (מ"ב נ"א)	דאין כוונתו להצמיח אלא להרכך הזרעונים וכן לא יבוא לידי צמיחה דקודם שיצמוחו יאכלם הבהמות (מ"ב נ"א)	אסור לשרות לבהמתו כורעונים שמתערבים ונתלים זה בזה במים כמו כרשינין וכיוצא בזה שמתרככין ונמחים שם והמים מתעבים בסבתם ונעשים במים שעסה או קמח בלולים בתוכה (מ"ב נ"א)	
להעמיד במים ענפי אילנות שקוצצין בימות החמה לשמוח בהן בבית	מותר להעמיד ענפי אילנות במים בשבת - י"א אפילו לכתחילה בכך שהכוונו מערב שבת - וי"א דאינו מותר רק להחזיר במים (רמ"א י"א מ"ב נ"ד)	דכיון שהכוונו מאתמול לכך ליכא מקצה - ש"ל שלא איסורו אלא להוסיף עתה מים משום טרחא תירדה - דס"ל דאסרי להוסיף עוד מים צוננים וכ"ש להתלוף המים לגמרי ואינו מותר רק להחזיר במים (מ"ב נ"ג נ"ד)	אסור אם יש בהם פרחים ושושנים שהם נפתחים מלחלוות המים ואו אסור לבוע אפילו להחזיר במים שעמדו בהם מכבר - וי"א דבכל אופן אסור להעמידן לכתחילה במים (רמ"א י"א מ"ב)	
להלוש תאנים שיבשו בחבורן בענף וכן אילן שיבשו פירותיו	(לענין טומאה חשוב כעקרים ש"ע י"ב מ"ב נ"ח) - י"א דפטור אם יבשו לגמרי אפילו העקציהם (באהל חייב)	- דס"ל בתלישה דמי (באהל חייב)	אסור לתלוש תאנים שיבשו בחבורן בענף וכן הדין בכל אילן אם נתיבשו הפירות וכן אם האילן עצמו יבש - והתולש מהם בשבת חייב אפשר אפילו יתלוש מעט מן הגוף הפרי היבש (ש"ע י"ב מ"ב נ"ה נ"ו)	
להלוש עשבים יבשים	התולש עשבים יבשים פטור אבל אסור בארעא דלאו זידה או באגם שאינו צריך ליפוח (מ"ב נ"ו באהל חייב)	אסור לתלוש עשבים יבשים - ופעמים יש חייב טחאת כגון אם הוא ארעא דידה והוא שדה דלאו אגם שמתפחה הקרקע על ידי זה - אף על גב דלא מתכוין (באהל חייב)	מדרבנן דהא מזיו העפר שאסור באופן שמתכוין לזריעה אפילו שלא שרשו דמחוז כתולש - דאו חייב משום חרש אפילו על תלישת עשבים כל שהוא - דפסיק רישא הוא (באהל חייב)	
להלוש בצלים שדרכן להשתרש בעליה שיש בו עפר ונשתרשו שם וגם רוצה השרשתן חייב אף על גב שכל הצל מגלה ואין דרך גדולתן בכך - ואם נפלה עליהם מפולת ונתכסו האמהות של הצלים העליון מנוולין כדרך גדולן ונשתרשו שם אפילו אינו רוצה בהשרשתן חייב כמו שאם היו נטועין בשדה (מ"ב נ"ז)				
להשתמש בצרדי האילן או בצרדי צרדין	מותר להשתמש בצרדי צרדי האילן דהוא דבר הנשען בדבר התחוב באילן (ש"ע י"ג מ"ב נ"ט)	דאין דרך תלישה בכך (מ"א י"א)	אסור להשתמש בצרדי האילן פירוש דבר נתחוב או קשור באילן - וכ"ש בדפני האילן (ש"ע י"ג מ"ב נ"ט)	
להסמוך הסולם באילן	אם יש יתר תקועה בצרדי האילן מותר לסמוך סולם עליו מערב שבת לעלות עליו בשבת - רק יותר שלא יניח רגלו על היתד אלא על שלבי הסולם (ש"ע י"ג מ"ב ס"ב)	דהוה לה יתר צרדין וסולם צרדי צרדין - כדי שלא יהא משתמש בצרדין (מ"ב ס"ב)	אסור לסמוך הסולם לאילן אפילו מערב שבת לעלות עליו בשבת ובשבת אסור אפילו הסמיכה - אפילו אינו סמכו באילן עצמו רק על היתד התקוע בו (מ"ב ס"ב)	
להניח ולטול פירות מכלכלה של פירות שמונחת על גבי אילן	אם נעץ בו יתר ותולה בו כלכלה מותר להניח בה פירות ולטול ממנה פירות (ש"ע י"ג)	דהיתד נקרא צרדין והכלכלה צרדי צרדין (ש"ע י"ג)	אם הכלכלה תולה על האילן או אפילו אם הכלכלה תולה על היתד אסור ליטול ולהניח הכלכלה בעצמה או ואסור בכל ענין ליטול ולהניח בהכלכלה אם הכלכלה צר וכשנטול חפץ מניד האילן (מ"ב ס"ג)	
ליגע באילן	מותר ליגע באילן בלבד שלא יעדרנו (רמ"א י"ג)	שאינו בכלל שמוש באילן	אסור לנדוד האילן אפילו אינו משתמש (באהל ומותר)	
להשען באילן	אדם בריא מותר להישען באילן (מ"ב ס"ג)	דאדם בריא אינו סימך עליו אלא מעט ולא מקרי משתמש במחובר (מ"ב ס"ג)	אם תש כוחו אסור להישען באילן (מ"ב ס"ג)	
ליוד ולעלות מבור	מותר ליוד ולעלות מבור אפילו עמוק מאה אמה ומטפס ויורד ומטפס ועולה (רמ"א י"ג)	דלא חיישינן שיעקר קרקע ביודתו ועליתו (רמ"א י"ג)		

האם מותר לכבד הבית בשבת? אסור לכבד הבית אפי' בקרקע מרוצף בין באבנים ובין בקרשים, מיהו ע"י עכו"ם מותר אפילו בשאינו מרוצף, וכן ע"י בגד או מטלית או כנף אווז הקלים ואינו משהו גומות וע"כ מותר אפילו אינו מרוצף, וה"ה במה שקורין בארש"ט הרכים דינו ג"כ ככנף אווז ואין כדאי להקל בזה אלא במרוצף, ואפילו יש בבית קליפי אגוזים וכיוצא בהם מדברים האסורים בטלטול אפי"ה מותר לכבד, ואם רוצה לכבד בהם היטב את כל העפרוריות הנמצאות בארץ שאסור. ואסור לכבד הבגדים ע"י מכבדות העשויים מקסמים שלא ישתברו קסמיהם, ואפילו באופן שמצד הכיבוד בעצמם אין בהם איסור כגון כבגד ישן שאין מקפיד עליו וכדומה, וה"ה שאסור בהם לכבד את השלחן אע"פ שכיבוד השלחן מותר מצד עצמו, וה"ה שאסור לכבד הבית [אפילו במרוצף למאן דשרין] במכבדות העשויות מענפי אילן יבשים שאינם נכפפים דכודאי נשברים.

האם מותר לצדד חבית על הארץ בשבת? אסור לצדד חבית מלאה על הארץ, וכן לא יכריע החבית וישפוך ממנה אלא מגביה מן הארץ ושופך, ומותר לצדדה ע"ג קרקע מרוצפת ויש מחמירין. וה"ה לענין יו"ט בכל זה.

מורי שעות המקשקים מהו להעריכם בשבת? זוג המקשקש לשעות עשוי ע"י משקלות מותר לערכו ולהכינו מבעוד יום כדי שילך ויקשקש כל השבת, אבל בשבת לא מיבעיא דאם עמד דאסור להכינו שילך ואפילו רק בנענוע חוט הברזל שמתנענע אלא אפילו בעודו הולך אסור ג"כ למשוך המשקלות שלא יפסוק הלוכו אם לא לצורך חולה הצריך לכך יש להתיר להעריכו בעודו הולך אם בקושי למצוא אינו יהודי לזה וע"י א"י יש להתיר להעריכו לצורך חולה אפילו כשנפסק הילוכו. ואותן מורי שעות שרגיל לפעמים כשעומד ונפסק מהלוכו הוא מנענעו במקצת וחוזר להלוכו צריך ליזהר שלא לנענעו בשבת.

איזה קול מותר להשמיע בשבת? השמעת קול בכלי שיר אסור ואפי' ביד כגון להכות כף אל כף היכא שהוא דרך שמחה ושיר אסור ואם ירצה להכות כף אל כף כדי לשמח התינוק ולהשתיקו יראה לעשות זה כלאחר יד דשרי. ואם נותן מים בכלי מלא נקבים להטיף לתוך כלי מתכות כדי להשמיע קול נעים ע"י הנטיפה אסור ולחולה כדי להרדמו שישן שרי ואם מטיף בחוזק כדי שיקיץ את הבריא משנתו שרי כיון שאין עושה בנעימה ובנחת. אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר אפילו אם מקיש בכלי מותר. וכן אם לא עביר מעשה שרי, ולכן אלו שקורין לחבריהם ומצפצפים בפיהם כמו צפור אפילו אם מנעים הקול כעין שיר שרי.

מה מותר לעשות בשבת להבריח חיה ועוף משדותינו? המשמר פירותיו וזרעיו מפני חיה ועוף לא יספוק כף אל כף ולא יטפח כפיו על ירכו ולא ירקד להבריחים גזירה שמא יטול צרור ויזרוק להם לר"ה, ולהפוסקים דבזמן הזה ליכא ר"ה אפשר דשרי בכל זה, וכ"ש לספק כף אל כף כלאחר יד כודאי שרי לכו"ע.

באיזה אופן מותר להכות על הדלת בשבת? אסור להכות בשבת על הדלת בטבעת הקבוע בדלת אע"פ שאינו מכויין לשיר הואיל והכלי מיוחד לכך וכ"ש להשמיע קול בכלי דאסור, ואסור למשוך בחוט העינבל בשבת כדי שישמעו אנשי הבית והחצר ויפתחו לו, וכברזל שהפתח ננעל ונפתח בו מותר להקיש בו על הדלת כדי שישמעו אנשי הבית לפתוח לו. ואסור לשמש להכות על הדלת לקרוא לבית הכנסת ע"י הכלי המיוחד לכך אלא מכה בידו על הדלת. ויש מקומות שלוקח השמש בשבת כלי אחר להכות בשבת. ומה שמכה השמש בבהכ"ג על השלחן ומשמיע קול כדי להשקיט העם לחזרת הש"ץ אין בזה איסור אפילו אם הוא מכה באיזה דבר כיון שאינו מכה בכלי מיוחד לזה.

מהו לשחוק באגוזים ועצמות וכו' בשבת? אין שוחקים באגוזים ולא בתפוחים וכיוצא בהן משום אשווי גומות. ודוקא על גבי קרקע אפילו היא מרוצפת אבל על גבי שלחן או ע"ג מחצלת או בגד או טבלא שרי. ומותר לשחוק בעצמות אע"פ שמשמיעים קול הואיל ואינו מכויין לשיר, ונוהגין לעשותן של כסף שיהיו מיוחדין לשבת וי"א דכיון שאין תועלת בידיעת חכמת השחוק ההוא וה"ה כל מיני שחוק אסור ואף בחול יזהר משום מושב לצים.

מהו לטלטל דברים שיש בהם פעמונים המשמיעים קול בשבת? י"א דאסור לתלות בשבת אותן הפרוכות שיש בהן פעמונים להשמיע קול כשפותחין הארון וכן על העצי חיים של הס"ת ויש מתירין לצורך מצוה וגם דאינו מכויין, ובקריאת בהכ"ג אסור דאפשר בענין אחר, וי"א דלכתחלה אין לעשות כן בשבת ובמקומות שנהגו היתר אין למחות בידם, ואם מותר לפתוח הדלת כשיודע שיש בה עינבל תלוי ג"כ בפלוגתא זו, ונכון שיסיר מע"ש העינבל מע"ג הפתח או שיפקנו בצמר או במוכין שלא ישמע קולו אך במקום הדחק [כגון ששכח ולא הסירו מע"ש וכל כי האי גוונא] יכול לסמוך להקל כיון שאינו מכויין להשמיע קול.

האם מותר לכסות פירות המונחים בחוץ מחמת הגשמים? מי שיש לו פירות בראש הגג ורואה מטר שבא אסור לשלשלם בשבת דרך ארוכה שבגג אבל מותר לכסותן ויש מחמירין בזה. ופירות לצורך היום שרי שלא יטנפו בגשמים. ואפי' לבנים שהם מוקצים מותר לכסותן מפני הדלף אבל אסור לטלטלן ממקומן אף שאין לו במה לכסות.

האם מותר לתת כלי תחת הדלף בשבת? מותר ליתן כלי תחת הדלף בשבת ואם נתמלא שופכו ומחזירו למקומו והוא שיהא הדלף ראוי לרחיצה או לשתי' וה"ה אם הוא ראוי רק לשתיית בהמה אבל אם אינו ראוי אסור משום שאין עושיין גרף של רעי לכתחלה ואם אפילו יתרצה שישאר כך ולא יזיזו ממקומו ג"כ אסור. ואם נתן כלי תחת דלף שאינו ראוי לרחיצה מותר לטלטלו במים המאוסים שבו אף קודם שנתמלא, ודוקא כשהוא נתון במקום שישבתו קבועה שם דמאוס עליו.

מורה שעות שלנו שהפסיק לילך האם מותר להעריכו בשבת?

הגב
בענינו...

זכות הלימוד

Sponsored By: DollarPhone

ללימוד שלחן ערוך אר"ח
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק מלי רשות
© מהמחלקת הציבור

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שלז סעיף ב
עד סימן שלט סעיף א

כ"ז סיון

■ מחזור שינה אחת ■

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהדורת הספיק

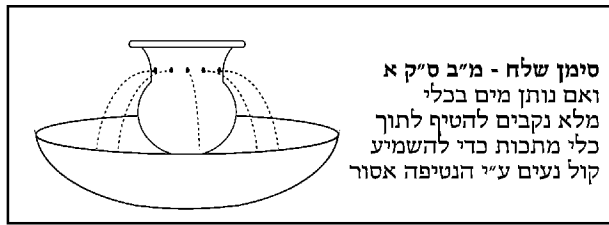
מ"ב ס"ק טז

שהיו פוקקין טילון שהמים נכנסו דרך בה לבית המרחץ ופותחים נקב שבצד אחר שילכו אותם המים ומנקים את הקרקע מפני הוזהמא

סימן שלז - שו"ע סעיף ב

אסור לכבד הבית, אלא אם כן הקרקע מרוצף

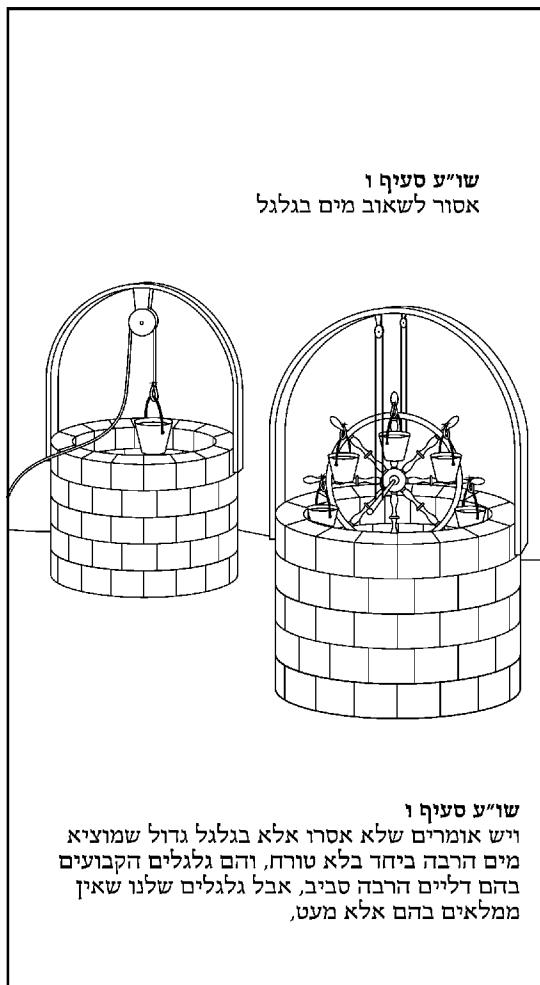
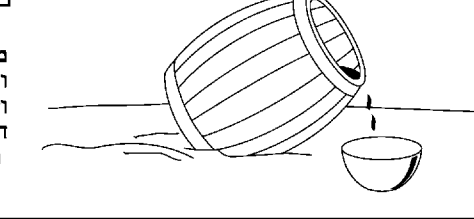
סימן שלח - מ"ב ס"ק א
ואם נותן מים בבלי מלא נקבים להטיף לתוך כלי מתכות כדי להשמיע קול נעים ע"י הנטיפה אסור

סעיף ד'
אסור לצדד חבית על הארץ דכיון שהיא כבדה יבוא להשוות גומות ודאי

מ"ב ס"ק יט
וכן לא יכריע החבית וישפוך ממנה אלא מגביה מן הארץ ושופך שאל"כ יחפיר מן הארץ בודאי.

שו"ע סעיף ו'
אסור לשאוב מים בגלגל

שו"ע סעיף ו'

ויש אומרים שלא אסרו אלא בגלגל גדול שמוציא מים הרבה ביחד בלא טורח, והם גלגלים הקבועים בהם דליים הרבה סביב, אבל גלגלים שלנו שאין ממלאים בהם אלא מעט,

שו"ע סעיף ג'
זוג המקשקש לשעות, עשוי ע"י משקלות, מותר לערכו ולהכינו מבעוד יום כדי שילך ויקשקש כל השבת

מ"ב ס"ק יג
ר"ל מורה השעות [שקורין זייגער] שעשוי להשמיע קול להודיע השעות

מ"ב ס"ק טו
אבל בשבת לא מייבעיא דאם עמד דאסור להכינו שילך ואפילו רק בנענוע חוט הרזל שמתנענע אלא אפילו בעודו הולך אסור ג"כ למשוך המשקלות... שלא יפסוק הלוכו

דיני מיבוד הבית בשבת סי' של"ז ס"ב

להש"ג שבסוף רמ"א				הדיעה			הקרקע
בבארש"ט	בכנף אווז	בענפי תמרים	בענפי אילנות	לרמ"א	לדיעה א' במחבר	לדיעה ב' במחבר	
הכרכת שבת מותר להמ"ב אסור	* מותר לרש"ל אסור	אסור	אסור	אסור	מותר	אסור	אינו מרוצף
מותר	מותר	מותר	אסור	אסור	מותר	מותר	מרוצף וכל בתי העיר מרוצפים
מותר	מותר	מותר	אסור	אסור	מותר	מותר	מרוצף וכל בתי העיר אינם מרוצפים
מותר	מותר	מותר	אסור	מותר	מותר	מותר	מרוצף וכל בתי העיר מרוצפים
מותר	מותר	מותר	אסור	אסור	מותר	מותר	מרוצף וכל בתי העיר אינם מרוצפים

* ולכבד היטב כל העפרירות: לרמ"א ולהמ"ב אסור ולהח"א מותר (שעה"צ סק"ח)

ביאה ממש וסגי אם היתה יחוד הראוי לביאה לקנותה ע"ז קנין גמור ולכן אם כנס אותה בע"ש והיתה טהורה והכניסה אחר החופה לחדר מבע"י ונתיחד עמה ולא היו שם בני אדם קנה אותה קנין גמור ומותר אח"כ לבוא עליה בשבת אבל אם לא היתה טהורה מבע"י או שלא נתיחד עמה בחדר מיוחד מבע"י אסור לבוא עליה בשבת ולכן יש ליהדר מאד כשעושים חופת אלמנה בע"ש שיעשו את החופה מבע"י גדול כדי שיהיה ראוי ליחד עמה אחר החופה. ואפילו בכתולה יש ליהדר לכתולה שיתיחדו אחר החופה בע"ש מבע"י, ואך דבכתולה סגי אפילו ביחוד בעלמא מבע"י ולא בעינן דוקא יחוד הראוי לביאה ואפילו אם היתה נדה או שבני אדם נכנסין ויוצאין שם באותו חדר הוי קנין גמור, וצריך ליחד להחתן אותו החדר והוי כהכניסה לביתו, ואף שהיא עדיין לא טבלה קונה אותה ואח"כ כשטובלת מותר לו לבוא עליה ביאה ראשונה בשבת.

האם מותר ליכנס בספינה בשבת? ספינה אם היא יושבת בקרקע הים ואינה שטה כלל מותר ליכנס בה אבל אם שטה אסור ליכנס בספינה וכן במעבר, ואם היא קשורה כמנהג הספינות העומדות בנמל אע"פ שהיא שטה על פני המים מותר ליכנס בה, וצריך שיהא קשר קשור בראשו האחד בספינה ובשני ביבשה, ואסור להערים ליכנס לישן בתוכה ויודע שהא"י יוליכנה מעבר השני בשבת ואפילו לתוך התחום, ואם נכנס בה מע"ש וקנה שם שבייתה שרי ואפילו אם יוליכנה חוץ לתחום ומ"מ אסור לצאת מספינה לספינה. אחד היה לו חוב גדול אצל עו"ג ונודע שהוא חולה אסור לו להשכיר ספינה קטנה ללכת אצלו ואפילו בתוך התחום וי"א דאפילו ברי הזיקא אסור וי"א דבברי הזיקא יש להתיר וכן אם צריך לעבור במעבר למצוה עוברת וא"א בענין אחר, אך כשהוא חוץ לתחום אין להקל כלל בחוב.

האם מותר ליטול השערות וצפרנים בשבת? אסור ליטול שערו או צפרניו בין ביד בין בשניו בין בכלי [ולענין חיובא יש חילוק ביניהן דביד פטור בכל גווני ובכלי חייב בכל גווני] בין לעצמו בין לאחרים, וחייב על שתי שערות ושער אחד אסור מה"ת כמו כל חצי שיעור וכן הדין בכל מלאכות שבת לא בעינן בהו שיעור לענין איסור אלא לענין חיוב חטאת. ובנטילת צפרנים אפילו על צפורן אחד חייב. ואשה ששכחה ליטול הצפרנים מע"ש ואירע טבילתה בליל שבת תאמר לעו"ג ליטול ביד ואם א"א ביד מותר על ידו אפילו בכלי ואם אין עו"ג יש לסמוך בשעת הדחק על הנקור שתנקר תחת הצפורן ובלבד שתעיין היטב שלא יהיה בו שום טינוף. ומלקט לבנות מתוך שחורות או שחורות מתוך לבנות אפי' באחת חייב ודבר זה אפי' בחול אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה.

על מה חייב משום גוזז או משום תולש? הגוזז צמר או שער בין מן הבהמה בין מן החיה חייב והשיעור לחיוב הוא להרמב"ם כדי לטוות ממנו חוט שארכו קרוב לארבעה טפחים ולרש"י מחצית מזה. החיוב של גזיזה הוא בין כשגוזז מן החי בין כשגוזז מן המת אפילו מן השלח שלהן ודוקא גוזז חיובו בכל גווני אבל תולש מן החי פטור אבל התולש ביד מן המתה דרך תלוש כמו לגוזז וחייב וע"כ המלוששין בעורות של בהמה וחיה צריכין ליהדר שלא יתלשו מן השער שלהן בשבת, ובס"ח אסור ליקח הכנים מן העורות, וכ"ז בבהמה וחיה אבל בעופות התולש כנף מן העוף בין מחיים בין לאחר מיתה חייב. הטוה צמר מן החי פטור בין מן הטויה בין מן הגזיזה שאין דרך טויה וגזיזה בכך.

מהו לחתוך יבלת בשבת? אסור לחתוך יבלת מגופו בין ביד בין בשניו בין בכלי בין לו בין לאחר ואפילו היא יבשה דעומדת להתפרך לבסוף מעצמה, וכ"ז לענין איסורא אבל לענין חיובא אינו חייב אא"כ נוטלה כשהיא לחה ובכלי. וה"ה דאסור לתלוש שאר ציצין של עור שפירשו קצת מעל גבי ידו או ממקומות אחרים.

האם מותר לטפח ולרקוד בשבת? אין מטפחין להכות כף אל כף בין באבלו ובין בשמחתו ולא מספקין להכות כף על ירך, ולא מרקדין, וביום שמחת תורה מותר לרקד בשעה שאומרים קילוסים דתורה משום כבוד התורה אבל בשאר שמחה של מצוה כגון בנשואין אסור וגם לכבוד התורה אין כדאי להתיר אלא טיפוח וריקוד ולא קשקוש בפעמונים וזגים וכ"ש שאר כלי שיר דאסור, ואפי' להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת כדרך המשוררים כנעימה אסור ואם עושה זה בחזקה כדי להקיץ לחבירו משנתו שרי וי"א דיש להחמיר, ובזמן הזה נהגו להקל בטיפוח וסיפוק וריקוד ולא על שאר דברים הנזכרים ואפילו בטיפוח וריקוד אין כדאי להניח המנהג שלא במקום מצוה אלא משום הנח להם וכו'.

האם דנין דיני תורות בשבת? אין דנין דיני ממונות ואפי' סדור הטענות לבד לפני הדיינים ג"כ אסור אבל לקבול ולהציע דברים כגון על טענות בתולים מותר, ותיקן רגמ"ה שלא לבטל התמיד בשבת אם לא שביטל כבר ג"פ בחול ולא הועיל או בשביל טענות הקהל. ואסור לתפור ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש ואם יברה אין עלינו כלום, ואם רוצה לברוח כדי לעגן אשתו מותר לחבשו וכן מותר לקבל עדות מאיש מסוכן וקרוב למות על אשה שמת בעלה היכא דחיישינן שלא ימצא אח"כ עדות אחרת.

האם מותר לעשות נישואין או חופה בשבת? אין מקדשין ואפילו הוי הקידושין מבעוד יום אסור להכניסה לחופה בשבת ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה ובנים וה"ה ביש לו בנים ואין לו אשה ואפשר דה"ה הכניסה לחופה שרי, וסומכין על זה בשעת הדחק ואין להקל בכל זה רק אם לא קיים פו"ר עדיין ויש הפסד רב שכבר הכינו החתונה וגם ביום לחתן וכלה אם לא יכנס אז, וביש לו בנים ואין לו אשה אפשר דאין סומכין להקל בזה, ובבין השמשות כודאי אין להחמיר בדיעבד, אך לכתחלה יש ליהדר מאד שלא לאחר כ"כ ונכון מאד למי שהיכולת בידו שלא לעשות הנשואין כלל בע"ש ובפרט סמוך לחשכה. אם נתאחר החופה עד חשכה ובידי הוושבינין נרות יתן הנרות לא"י דכל שאפשר לסלק המוקצה מידו מחוייב לסלק.

מהו לחלוץ ולכנוס וליבם ולגרש בשבת? אין חולצין ואפילו לקבוע מקום לחליצה אסור ויכול לקבוע בליל מו"ש שתהיה החליצה ביום א' ואם יש צורך גדול יכול לקבוע אפילו בבין השמשות בע"ש על יום א' אם א"א בענין אחר, ולא מיבמין, ואין כונסין לחופה אפילו קידש אותה מבע"י, ואין מגרשין אפילו בגט שנכתב קודם שבת אלא אם כן הוא גט שכיב מרע דתיקף ליה עלמא ובאופן דלית ביה פסול משום מוקדם כגון שכשנכתב הגט מע"ש לא נכתב בו זמן היום אלא כתוב בו שבוע זו סתם, וכולם אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשו עשוי.

מהו להקדיש ולהפריש תרו"מ ולפדות הבן בשבת? אין מקדישים שום דבר לגבוה שיאמר הרי זו הקדש ולפסוק צדקה לעניים מותר וכן כשיאמר הרי עלי להקדש כך וכך ג"כ מותר, ולא מעריכין ולא מחירימין ולא מפרישין תרומות ומעשרות וחלה ואם עבר והפריש במזיד לא יאכל בין לו בין לאחרים עד מו"ש ואם היה בשוגג מותר אפילו לו מיד. אין פודין הבן אפילו בכלי ששוה ה' סלעים, ואין ליתן המעות לכהן בע"ש וכשיגיע היום ל"א בשבת שאז הוא זמן פדיה יחול הפדיון שלא יוכל לברך לכן ימתין עד אחר השבת, ואפילו אם כלו לו בע"ש כ"ט יום וי"ב שעות ותשצ"ג חלקים משעה אפי"ה לא יפדוהו ביום וי"א.

באיזה אופן מותר לכנוס אלמנה או בתולה בשבת? הכונס את האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא בשבת ולא ביו"ט, ואף באלמנה לא בעינן

הגב בענינו... קידש אשה תחת החופה מבע"י ושקעה השמש האם מותר לעשות היחוד והביאה בשבת?
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלימוד

הלכתא דיומא
כל הזכויות שמורות
© מחברת התוספת

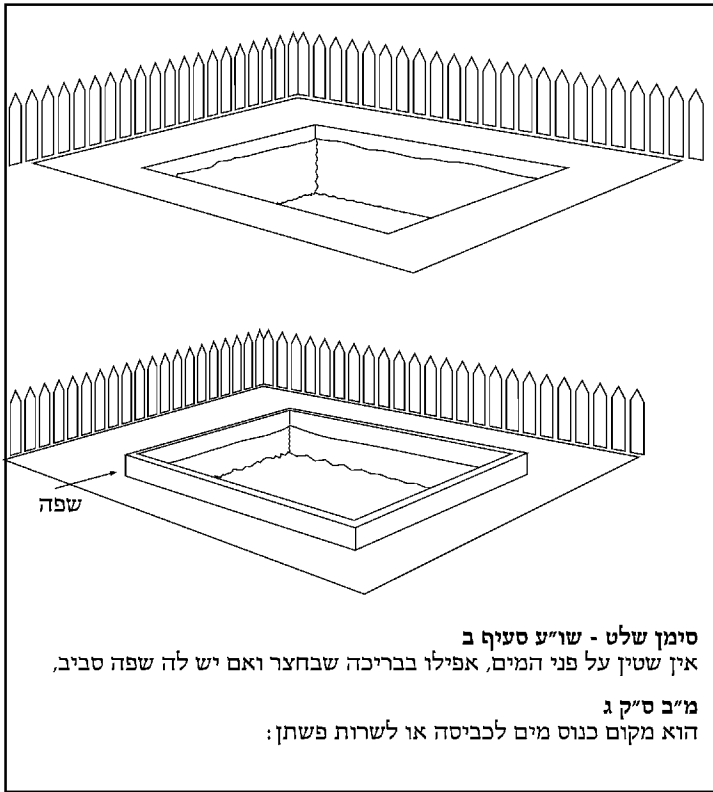

שו"ע סעיף ג
ואפי' להכות באצבע...
אחת כנגד אחת בדרך המשוררים,

מ"ב ס"ק ט
כגון אלו שמכין באמנה על האגודל

שו"ע סעיף ג
ולספק כלאחר מותר.

סימן שלט - שו"ע סעיף ב
אין שטין על פני המים, אפילו בבריכה שבחצר ואם יש לה שפה סביב,

מ"ב ס"ק ג
הוא מקום כנוס מים לכביסה או לשרות פשתן:

דפי צעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שלט סעיף א
עד סימן שמ סעיף ג

כ"ח סיון
■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגולת המפעל

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו, ויזקף לזכותו.

ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל החיות שמונות
ואחד להניחם בלי רשח
© מנהלת הספד

כנזה דינין מדברים האסורין בשבת בעין תולדות מאבות - חלק א'

האופן / הדין	מותר - פטור	הטעם	אסור - חייב	הטעם
ליטול שער ביד	הנוטל שער ביד פטור אבל אסור אפילו נטל שני שערות (ש"ע א' מ"ב ב)	שאין דרך גזירה בכך בחול (מ"ב ב')	אסור ליטול שער ביד בין לעצמו בין לאחרים - והמלקט לבנות מתוך שחירות או שחורות מתוך לבנות חייב אפילו באחת ואפילו ביד - אבל אפשר דוקא כשהיה רק שער אחת מאותו המין (ש"ע א' באהל אפילו - ומלקט)	- דרך ללקט כך בחול - שבוה מועיל לקוטו להיתפיות על כן חשובה מלאכה (באהל אפילו - ומלקט)
ליטול שער בכלי	הנוטל שער אחת בכלי פטור אבל אסור - ואפשר אפילו במלקט שער לבן מתוך שחורות פטור אם נשאר עוד הרבה שערות לבנים (ש"ע א' באהל ומלקט)	ההשעור להתחייב בניית שערות הוא בשני שערות - דאפשר שאינו מועיל הלקוטו להיתפיות שהיא חשוב מלאכה בהירושלמי מכוון בהלכות בורר דאם נשאר פסולת אינו חייב משום בורר (ש"ע א' באהל ומלקט)	אסור ליטול בכלי אפילו שער אחת מן התורה בין לעצמו בין לאחרים - והנוטל שני שערות בכלי חייב בכל גווני - רק י"א שחייב רק כשצריך לשערוותיו - וי"א דחייב אפילו כשנוטל רק להיתפיות - והמלקט לבנות מתוך שחורות או שחורות מתוך לבנות חייב אפילו באחת - וצ"ע אם חייב כשלקט שער אחת לבנה כשנשאר עוד הרבה לבנות (ש"ע א' מ"ב ב' ג' ד' באהל ומלקט)	כמו כל חצי שיעור של כל אסורים - שאסור מן התורה דחוי לאצטרופי - דהו"ל תולדה דגזוז - דס"ל דאליב הו"ל מלאכה שאינה צריכה לגופה - דס"ל דכך היה במלאכת המשכן שגזוז לצורך העור ולא להצמר ממילא לפיכך נקרא צורך גופה - דחשיבה מלאכה כיון דמקפיד אפילו באחת שלא יהיה נראה כוקן - דאפשר דמכל מקום מתיפה קצת וכן משמע דחייב כלענין לא תלבש ולכוראה היה לענין שבת (מ"ב ג' ד' באהל ומלקט)
ליטול שער בשינוי	הנוטל שער בשינוי פטור אבל אסור (מ"ב א')	שאין דרך גזירה בכך בחול	אסור ליטול שער בשינוי (מ"ב א')	כמו שאסור ליטול בידו (מ"ב א')
ליטול צפרניו	הנוטל צפרניו בימים פטור אבל אסור (מ"ב ב')	שאין דרך גזירה בכך בחול (מ"ב ב')	אסור ליטול צפרניו בין ביד בין בכלי בין בשינוי בין לעצמו בין לאחרים - והנוטל צפרניו בכלי אפילו אחד חייב (ש"ע א' מ"ב א' ג')	- דהו"ל תולדה דגזוז (מ"ב ב')
אשה ששכחה ליטול הצפרנים מערב שבת וארע טבילתה בליל שבת	מותר שתאומר לעובר גלילים ליטול צפרניה ביד - ואם אי אפשר ביד מותר על ידי עובר גלילים אפילו בכלי (מ"ב ג')	דהו"ל שבות דשבות במקום מצוה, דליטול בכלי הו"ל מלאכה גמורה להרמב"ם - דהו"ל מלאכה שאינה צריכה לגופה כיון שאין כוונתה להתנאות בזה רק לצורך טבילה (מ"ב ג' באהל וחייב)	לא יטול צפרניה בעצמה אם ליכא עובר גלילים רק תסמוך בשעת הדחק על הניקור שתנקר תחת הצפורן ובלבד שתעתיק היטב שלא יהיה בו שום טנוף - ובצפרני רגליה טוב יותר לסמוך על ניקור ולא ליקון אפילו על ידי אינו יהודי (מ"ב ג' שעה"צ ג' באהל וחייב)	
לקט שערות לבנות מתוך שחורות בימי החול			אסור לקט אפילו שער לבן אחת מתוך שחורות אפילו בחול - והמלקט אפילו שער לבן אחת מתוך שחורות חייב אפילו בחול אפילו נשאר הרבה לבנות (ש"ע א' באהל ומלקט)	- משום לא תלבש גבר שמלת אשה שדרך הנשים להקפיד על זה להתנאות (מ"ב ה')
מלאכת הגזירה			הגזוז צמר או שער בין מן הבהמה בין מן החיה חייב אפילו מהעור כשנפשט מן הבהמה (מ"ב ה')	
השיעור גזירה לחייב			הגזוז להרמב"ם כשיעור כדי לטות ממנו חוט שארכו קרוב לארבעה טפחים חייב - ולהר"י הגזוז מחצית מהשיעור הג"ל חייב (מ"ב ה')	
תולש	תולש מן החי מבהמה או חיה פטור (מ"ב ה')	דאין דרך לתלוש מן החי משום דכאיב לה (מ"ב ה')	התולש ביד מן בהמה או חיה המתה חייב - אבל התולש כנף מן העוף בין מחיים בין לאחר מיתה חייב (מ"ב ה')	דרך לתלוש כמו לגזז - דדרך להסיר הנצות על ידי תלישה כמו בבהמה על ידי גזירה הו"ל תלישתן היא גזיתן (מ"ב ה')
ליקח הכינים מן הערות			אסור ליקח הכינים מן הערות (מ"ב ה')	התולש אפילו ביד מן בהמה או חיה אפילו לאחר מיתה חייב (מ"ב ה')
לטות צמר מן החי	הטוה צמר מן החי פטור בין מן הטוה בין מן הגזירה ובין מן הנפיץ ולרמב"ם אף בשטוח בכלי (מ"ב ה' שעה"צ י"ב)	שאין דרך טויה ואין דרך גזירה בכך (מ"ב ה')	מדברי הרא"ש משמע דחייב על הגזירה כשטוה בכלי (שעה"צ י"ב)	דס"ל דפטור דוקא כשטוה ביד משום דאין דרך לתלוש ביד (שעה"צ י"ב)
לחתוך יבלת מגופו	הנוטל יבלת כשהוא יבשה או בידו פטור אבל אסור (מ"ב י')	דרך לתולשן בכלי	אסור לחתוך יבלת מגופו בין ביד בין בכלי בין לו בין לאחר אפילו הוא יבשה דעומדת להתפדר לבסוף מעצמה והחתוך יבלת כשהוא לחה בכלי חייב - או ביד בדבר דארחא לתלוש ביד חייב גם ביד (ש"ע ב' מ"ב ד' באהל יבלת)	דבאופן שהדרך לתלוש ביד דינו כמו התולש בכלי (באהל יבלת)
למחוק דיו	המחוק מקום שיש במקומו לכתוב פהות משתי אותיות פטור אבל אסור - וכן אם מחוק שלא על מנת לכתוב ואין בהמחיקה שום תיקון ולא מעלה ומוריד (מ"ב י"ד באהל המחוק)	דלא חשיב מלאכת מחוק מכותב שאינו חייב רק על ב' אותיות - שכל מלאכות שבת יליפינן ממשכן ובמשכן היה לפעמים בענין זה שכתבו טעות בקרשים שהיו כותבין עליהם לסימן כדי לגנוגן זה בזה ומחוק כדי לכתוב אחרות במקומם (באהל המוחק)	אסור למחוק דיו והמחוק דיו שעל הקלף וכן על כל דבר שיש כתיבה ומחיקה - אפילו על עצים - אם יש במקומו כדי לכתוב שתי אותיות ומותרו בעת המחיקה שיהא ראוי לכתוב הב' אותיות אימת שירצו חייב - ולא בעינן ע"מ שיכתוב בשבת - וכ"ש אם מחוק שתי אותיות שנכתבו שלא כהוגן על מנת לכתוב שתי אותיות אחרות במקומם דחייב - וצריך להזהר כשנופל דיו על האותיות שלא למחוק הטשטוש - אפילו אם היה הטשטוש על אות אחד יש לזהר - ואם מחוק אות אחד על מנת לתקנו ולכתוב אות אחת במקומו בזה להשלים הספר חייב - ואם יש בהמחיקה שום תיקון כגון שמוחק שהיה כתוב שם איזה ענין שחייב לחבירו ונצטרך עתה למחוק חייב משום המחיקה לבר אפילו שלא על מנת לכתוב - ואם נפל דיו או דבר לח על הספר אל ילחכנו בלשונו ואל ירחצנו במים (ש"ע מ"ב ט' י"ג באהל המחוק)	- שכן מצינו שהיה כותבים במשכן בקרשים כדי לזונן - שעל המחיקה חייב רק כשהוא ע"מ לכתוב כמצינו במשכן - דזהו עיקר אב מלאכה דמוחק - דע"י מחיקתו מנכר האותיות והיו כמחוק על מנת לכתוב דחייב - דיש איסור על כל פנים - כמו דאמרין בגמרא אם הגיה אות אחד להשלים הספר חייב משום דחשיבה אפילו אות אחת - דבמקום שהמחיקה גופא הוא תיקון חייב אפילו שלא על מנת לכתוב כמו כשקורע דחייב אפילו שלא ע"מ לתפור אם יש תיקון בקריעתו דבעל מנת לתפור דמי - מפני שמוחק (מ"ב ט' י' שעה"צ י"ז באהל המחוק)

בוה. ואפילו אם היו שתיךן שוות משם אחד כגון תג גג חח דד וכדומה ג"כ חייב. ואפילו אם היה דעתו מתחלה לכתוב יותר כגון תתנו או גגות וכתב רק שתי אותיות אלו מהן אעפ"כ חייב. אין הזיונין של אותיות שעטנ"ז ג"ץ מעכב ומקרי כתב בלא זה ואם כותב שתי אותיות אפילו בסת"ם בלי זיונין ג"כ חייב וכ"ש בכתב בעלמא דמקרי כתב וחייב.

האם מותר לכתוב ב' אותיות בב' מקומות נפרדים? מלאכת כתיבה הוא מדאורייתא בכל כתב ובכל לשון ואפילו משני סימניות חייב כגון שעשה הסימנים המורים על המספר. שתי אותיות שאמרנו לחיוב הוא אפילו אם כתבן בשני דפי פנקס והן נהגין זה עם זה שכתבן בשפתיהן שיוכל לקרותן כאחת ואפילו אם כתבן בשני כותלי זוית מבפנים חייב הואיל שהיו זו כנגד זו ויכול לקרותן כאחת. ואפילו לקה גויל וכיוצא בזה וכתב על שפתו אות אחת במדינה זו והלך באותו היום וכתב אות שניה במדינה אחרת ובמגילה אחרת על שפתה חייב שבזמן שמקרבן נהגין זה עם זה ואין מחוסר מעשה לקריבתן אבל אם כתב אות אחת בארץ ואות אחת בקורה או שכתב על ב' כותלי הבית והיו רחוקין זה מזה או על שני דפי פנקס באופן שאין נהגין זה עם זה פטור.

הכותב שלא כהרגלו האם חייב? הכותב בשמאל או לאחר ידו כרגלו בפיו ובמפרקו פטור ומ"מ איסורא יש אפי' כרגלו וכה"ג. איטר שכתב בימינו שהיא לו כשמאל כל אדם פטור ואם כתב בשמאלו חייב והשוטל בשתי ידיו בשוה וכתב בין בימינו בין בשמאלו חייב. קטן אוחז בקולמוס וגדול אוחז בידו וכותב חייב הגדול. גדול אוחז בקולמוס וקטן אוחז בידו וכותב פטור ואם האוחז בקולמוס נתכוין לסייעו תליא החיוב בהאוחז בקולמוס. הכותב ע"מ לקלקל העור חייב אבל המוחק ע"מ לקלקל פטור.

על מה חייב משום מוחק? הרושם רשמים וצורות ככותב בשוה וכיוצא בהן כדרך שהצריכים רשמים חייב משום כותב [ואם עושה צורה בכלי צורה אפי' עושה מקצתה חייב משום מכה בפטיש] וכן המוחק את הרשום כדי לתקן חייב. אסור לחבר אותיות של כסף לפרוכת וכיוצא בו וכן אסור להסיר ממנו. המוחק כתב ע"מ לכתוב במקום המוחק שתי אותיות חייב ואפילו אות אחת אם היא גדולה ויש במקומה כדי לכתוב שתיים חייב. והמוחק ע"מ לתקן אפי' שלא ע"מ לכתוב כגון שהיו אותיות יתירות בתורה ומוחק ג"כ חייב. כל המלאכות חוץ מכותב חייב בין בימינו בין בשמאלו אך כרגלו בפיו ומרפקו פטור ואסור.

על מה חייב משום משרטט? המשרטט נייר וקלף וכיוצא בו כדי לכתוב שתי אותיות תחת אותו שרטוט חייב וכן כשרוצה להתוך עור או שאר דברים ומשרטט תחלה כדי שיכוין חתוכו גם זה הוא בכלל משרטט. וה"ה חרשי עצים שמעבירין חוט של סקרא ע"ג הקורה כדי שינסור בשוה או הגבלים שעושים כן באבנים כדי שיפצל האבן בשוה חייב ואחד המשרטט בצבע או בלא צבע ה"ז חייב.

באיזה אופן מותר לרשום על הספר בשבת? מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמיין לסימן שאין זה דבר המתקיים ויש מחמירין בזה, ודוקא רשימה כעין קו בעלמא לזכרון שיש בזה איזה ט"ס אבל לעשות כמין אות ודאי אסור אפילו באות אחת, ודוקא בקלף הקשה אבל על הנייר אסור דמתקיים הוא ודוקא בצפורן אבל אם רושם באיזה כלי שעושה רשימה עמוקה יותר אף על קלף ועץ אסור.

על מה חייב משום תופר? חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו משום תופר וחייב חטאת והוא שעשה הקשר לכסוף אפי' אינו של קיימא אבל בלא קשר כלל פטור ואם יתפרדו ג' תפירות ומתחן חייב אף בלא קשר. התופר שתי תפירות חייב והוא שקשר ראשי החוט מכאן ומכאן כדי שלא תשמוט ואפי' לא היה של קיימא והוא של קיימא חייב גם משום קושר וכ"ז לענין חיוב אבל לענין איסור י"א דאסור ואפי' לא עשה קשר כלל וע"כ אותן האנשים שתוחבין הקרייז עם הבגד במחט בשתי תכיפות לאו שפיר עבדי ואם עשה ג' תפירות חייב אף בלי קשר. ואותם שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם על ידי החוט שמותחין אותו ומתהדק אסור למתחו אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה בעיגול סביב הנקב ואז אפי' החוט תחוב במחט נקובה שהוא תלוי שם בתמידות כדי להכניסו על ידו בהנקבים שרי, ואם אין מהדקו יפה ונמלך לפעמים להניחו כך לעולם ולפשוטו כשהוא מהודק אסור להדקו בשבת.

נטף שעוה וכדומה על כתב האם מותר למחוק? המוחק דיו שעל הקלף או שעוה שעל הפנקס אם יש במקומו כדי לכתוב ב' אותיות וכ"ש אם הוא מוחק ב' אותיות שנכתבו שלא כהוגן ע"מ לכתוב ב' אותיות אחרות במקומן חייב, והוא שכוונתו בעת המחיקה שיהא ראויה שירצה לכתוב ב' אותיות ולא בענין שיתכוין לכתוב בשבת וכן בסותר ע"מ לבנות וקודע ע"מ לתפור. ועל פחות מב' אותיות פטור אבל אסור. ואפילו על עצים יש כתיבה ומחיקה. וכ"ז דוקא שלא במקום האותיות ומוחק כדי לכתוב במקום זה, וה"ה דיש ליהרהר כשנופל דיו על האותיות או שנטף שעוה או חלב שלא למחוק הטשטוש ואפילו אם היה הטשטוש על אות אחד יש ליהרהר ואם נמצא כן באמצע הקריאה אף דאסור לסלק השעוה והחלב מ"מ אין להוציא אחרת עבור זה ויקרא אותו התיבה בע"פ וי"א דאם נמצא כן בין גברא לגברא יש להוציא אחרת אם אין האותיות נכרין. נפל דיו או שאר דבר לח על ספר אל ילחכנו בלשונו ואל ירחצנו במים מפני שמוחק. אסור ליתן שעוה על הספר לסימן במקום שרוצה ליעין בה למחר מפני חשש מירוח.

האם מותר לשכר עוגה או לפתוח ספר אם נשכר אותיות עי"ז? אסור לשכר עוגה שכתב עליה כמין אותיות ויש מחמירין אפילו בצירורים אע"פ שאינו מכוין רק לאכילה ומותר ליתנו לתינוק, ודוקא כשכותבין על העוגות אותיות מדבר אחר אבל כשהכתיבה היא מהעוגה עצמה בדפוס או בידים או אם כתב האותיות בדבש המעורב במים או שאר מי פירות שרי. ויש מקילין בדין זה ויש לסמוך עליו כשאינו שוכר במקום האותיות בידו רק בפיו דרך אכילה. וספר שכתוב עליו בראשי חודי דפוי אותיות או תיבות יש אוסרין לפתחו ולנעלו בשבת דע"י הפתיחה שוכר האותיות והוי כמוחק וכן כשנועלו הוי ככותב והרבה מקילים ומ"מ נכון להחמיר כשיש לו ספר אחר.

האם מותר לכתוב על דבר שאין מתקיים? יש ליהרהר שלא לכתוב באצבעו במשקין על השלחן או באפר או בחול או על נייר וקלף וכיוצא בזה ואפילו אם כתב בהמשקין על דבר שאינו מתקיים אסור. וכן אסור לרשום כמין אותיות על החלון וזכוכית בימי הקור. ואם רשם כמין אותיות בדברים הקרושין כגון בדם וחלב שנקרש חייב. אבל מותר לרשום באויר כמין אותיות וה"ה אם מוליך באצבעו על דף גנוב כעין צורת אותיות, וה"ה דמותר לראות אומנות בשבת אע"ג שמלמדה, ודוקא באקראי שנודמן לו לראות וגם זה יש לו ליהרהר שלא ידבר אז מאומה עם העו"ג בזה אבל לילך בשבת ככוון לבית העו"ג בשביל זה אסור.

באיזה כתב יש חיוב חטאת? אין הכותב חייב עד שיכתוב בדבר הרושם ועומד וכן אינו חייב עד שיכתוב על דבר שמתקיים הכתב עליו אבל הכותב בדבר שאין רושמו עומד או שכתב בדיו וכיוצא בו על כל דבר שאינו עומד פטור ואינו חייב עד שיכתוב בדבר העומד על דבר העומד וכן אין המוחק חייב עד שימחוק כתב העומד מע"ג דבר העומד וכ"ז לענין חיוב חטאת אבל איסור דרבנן יש אפילו כתב בדבר שאינו עומד על דבר שאינו עומד וכן לענין מחיקה.

הכותב על בשרו ועל עור ועל כתב אחר האם חייב? הכותב על בשרו בדיו חייב אע"פ שחמימות בשרו מעברת הכתב לאחר זמן

אבל המשרטט על בשרו צורת כתב פטור. הקורע על העור כתבנית כתב חייב משום כותב הרושם על העור כתבנית כתב פטור. הכותב כתב על גבי כתב שהעביר קולמוס על אותיות הכתובים כבר וחיידשם פטור וה"מ שהיה דיו ע"ג דיו או סיקרא על גבי סיקרא אבל אם העביר דיו על גבי סיקרא חייב שתיים ואם העביר סיקרא ע"ג דיו פטור.

כמה צריך לכתוב ויהא חייב? אין הכותב חייב חטאת עד שיכתוב שתי אותיות אבל אם כתב אות אחת אפילו היתה גדולה כשתים פטור מחטאת ומ"מ איסור דאורייתא איכא אפילו באות אחת. ואות אחת שפטור הוא אפילו היתה סמוכה לכתב שהיה כתוב מקודם אבל אם בזה האות השלים את הספר חייב. הכותב אות אחת ונקד עליה לסימן אע"פ שקורים ממנה עי"ז תיבה שלמה פטור כגון שכתב אות מ' והכל קורין אותה מעשה או שכתבה במקום מנין שהרי היא כמו שכתב ארבעים אפ"ה פטור. המגיה אות אחת ועשה אותה שתיים כגון שחלק גג החי"ת ונעשה שני זייני"ן והוא צריך לזה חייב וכן כל כיוצא בזה. התכוין לכתוב חי"ת וכתב שני זייני"ן או שהתכוין לכתוב מ ועלה בידו כו ע"י שדילג הקולמוס ולא נמשך האות כראוי וכל כיוצא בזה ה"ז פטור. שתי אותיות שאמרנו לחיוב הוא אפילו אם לא נעשה תיבה עי"ז כגון אל"ף גימ"ל וכיוצא

בספרים שלנו שהרבה מהם נצבעים בחודי הדפים מגונים הרבה האם יש חשש לפותחן בשבת? **הגב בענינו...** **זכות הלימוד** **הלבנת דיומא** כל הזכות שמורחז וחסור להחיות מלי ימות © המחלת והטמל ללימוד שלחן ערוך אורח עם משנה ברורה

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמ סעיף ג

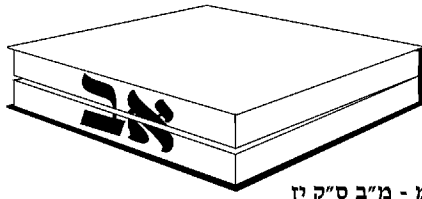
עד סימן שמ סעיף ט

כ"ט סיון
■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusByoma.org

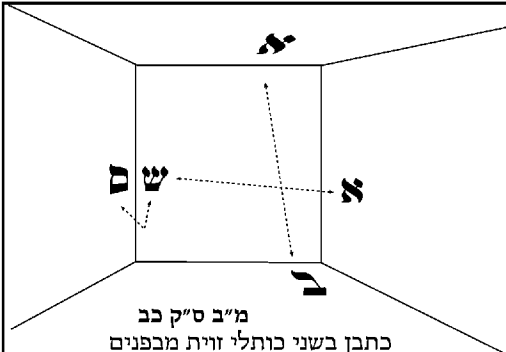
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המספל

סימן שמ - מ"ב ס"ק יז
וספר שכתוב עליו בראשי
חודי דפיו אותיות או תיבות
יש אוסרין לפתחו ולנעלו בשבת דע"י הפתיחה שובר
האותיות והוי כמוחק וכן כשנועלו הוי ככותב

זז כו

מ"ב ס"ק כב
המגיה אות אחת
ועשה אותה שתיים
כגון שחלק גג החי"ת
ונעשה שני זיינין

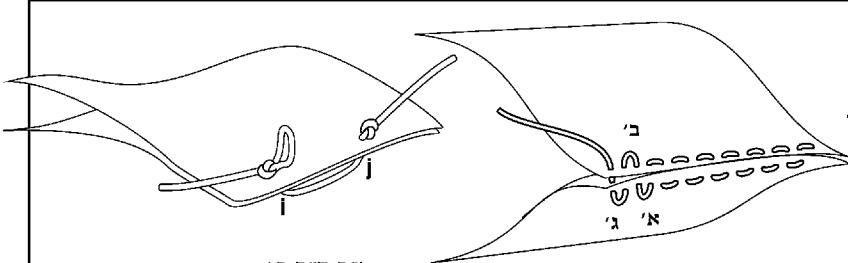
מ"ב ס"ק כב
כתבן בשני כותלי זוית מבפנים
הואיל שהיו זו כנגד זו ויכול לקרותן כאחת.
כתב אות אחת בארץ ואות אחת בקורה
או שכתב על ב' כותלי הבית והיו רחוקין זה מזה

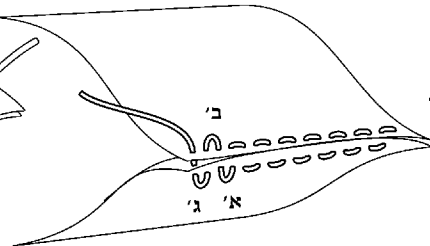
מ"ב ס"ק כב
שתי אותיות אפילו אם כתבן
בשני דפי פנקס והן נהגין זה
עם זה דהיינו שכתבן בשפתיהן
שיוכל לקרותן כאחת

מ"ב ס"ק כב
דאין הזוינין של
אותיות שעטנז ג"ץ
מעבב

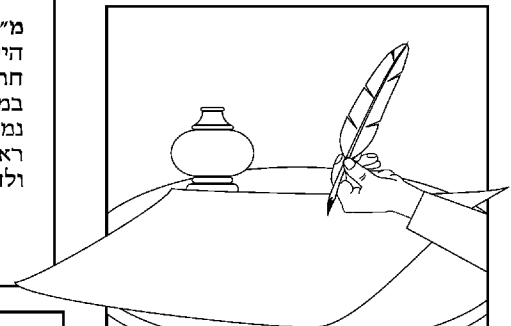
מ"ב ס"ק כז
התופר שתי תפירות חייב
והוא שקשר ראשי החוט מכאן
ומכאן כדי שלא תשמוט ואפי'
לא היה של קיימא

מ"ב ס"ק כז
ואם יתפרדו ג' תפירות
ומתחן חייב אף בלא קשר

שו"ע סעיף ו
חוט של תפירה שנפתח,
אסור למתחו, משום תופר

מ"ב ס"ק כו
היינו שנתפרדו שתי
חתיכות הבגד זו מזו
במקצת וחטי התפירות
נמשכין ורוצה למתוח
ראש החוט כדי להק'
ולחבר:

והכותב ... לאחר ידו [דהיינו בגב
ידו שאחו הקולמוס באצבעותיו
והפך ידו וכתב]

מ"ב ס"ק ל'
סביב הנקב ואז אפי' החוט תחוב
במחט נקובה שהוא תלוי שם
בתמידות כדי להכניסו על ידו
בהנקבים שרי ואין בו משום טלטול
כיון שהמחט תלוי בפתיל והפתיל
בבגד ואין נפרד ממנו לעולם

שו"ע סעיף ז'
אותם שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם על ידי
החוט שמתחין אותו ומתהדק, אסור למתחו אלא
אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים
בתפירה בעיגול.
מ"ב ס"ק כח
דרכן היה ליתן חוט בתוך הבית יד שעל זרועו
דכשרוצה להקרו היה מותח החוט ומתהדק היטב

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק בלי רשות
© מוציאת לאור

סימן ש"מ

כמה דינים מדברים האסורין בשבת כעין תולדות מאבות – חלק ב'

כט סיון

האופן / הדין	מותר - פטור	הטעם	אסור - חייב	הטעם
למחוק שעה	המחוק מקום שיש במקומו לכתוב פחות מב' אותיות פטור אבל אסור וכן אם נשף שעה על אותיות ומחוק הטשטוש מאות אחד פטור אבל אסור - וכן אם מחוק שלא על מנת לכתוב ואין בהמחיקה שום תיקון ואינו מעלה ומוריד - וי"א הדסרת השעה על הקלף אינו בכלל מחוק ואינו חייב עליו - רק שאסור מטעם אחר וע"כ ס"ל דמותר להסיר השעה מן הקלף בענין שלא יגע בשעה בידיו או בצפרניו - ולמעשה אין להקל כן (מ"ב באהל של)	דלא חשיב מלאכת מורה ממלאכות כותב שאינו חייב כשכותב פחות מב' אותיות - שכל מלאכת שבת ילפינן ממשכן ובמשכן היה בענין זה שכתבו לפעמים טעות בקרישים שהיו כותבים עליהם לסימן כדי לנגון זה בזה ומחוק לכתוב פחות מב' אותיות - וד"ל הדכות בתוכו כמותו בקופסת כמצינו בתפילין שאינו נפסל בשביל זה בשביל שלא כסדרן - מטעם מחוק בידו או בצפרניו - דיש להחמיר בהב"ח ד"ל הטעם משום מחוק ואז אין נפקא מינה האין מסיר כיון דמתחילה לא היה יכול לקרותו ועכשיו כשמסור השעה מחוק האותיות שיכולו לקרותו ולרע"א אסור משום מחוק מנא (מ"ב באהל של)	המחוק שעה של הפנסק ויש במקומו כדי לכתוב שתי אותיות חייב כשכותבו שתי אותיות ראוי אימת שירצה לכתוב שני אותיות - וצריך לזהר כשנשף שעה על האותיות שלא למחוק הטשטוש ואם מחוק חייב להב"ח - ולפרמ"ג חייב משום מחוק רק שלא במקום האותיות כשכותבו לכתוב שם - ואפי"ה יש צ"ע להפרמ"ג אם מותר לגורר על ידי אינו יהודי במקום אותיות (מ"ב י"ג י"ג באהל של)	
דפים שנרדפו להדין בדבק או בשעה			כשנדבקו בשעה במקום האותיות יש לזהר שלא לפרקן מו"ל דלעת הב"ח - וכ"ש אם נדבקו בדבק במקום האותיות שאסור לפרקן מהדדי (באהל על)	כמו כשמסיר השעה מהאותיות שחייב לדעת הב"ח - דס"ל דבדק דינו כדיו ואפילו אם תאמר דכשמקלף דבק מאותיות פטור לרע"א כמו בשעה עכ"פ להב"ח יש בזה איסור דאורייתא (באהל על)
אם נמצא באמצע הקריאה שיש שעה על האותיות בהס"ת	אם נמצא כן באמצע בקריאה אף דאסור לסלק השעה מ"מ יקרא אותו התיבה בעל פה ואין להוציא ס"ת אחרת (מ"ב י')		אם נמצא כן בין גברא לגברא יש להוציא ס"ת אחרת אם אין האותיות נכרין (מ"ב י')	משום חשש מריח (מ"ב י"ג)
ליתן שעה על הספר לסימן			אסור ליתן שעה על הספר לסימן במקום שרוצה לעיין בה למחר (מ"ב י"ג)	
לשבר עוגה שכתב עליה כמין אותיות או ציורים	מותר ליתן לתינוק - ויש להיתר כשאינו שובר במקום האותיות בידו רק בפיו דרך אכילה (מ"ב י"ד י"ז)	- שיש לסמוך על הדיעה שמוצד להקל בעוקר הדין הזה וגם דהוי עונג שבת (שעה"צ כ"ב)	אסור לשבר עוגה שכתב עליה כמין אותיות אף על פי שאינו מכוון רק לאכילה - ויש מחמירים אפילו בציורים (מ"ב ט"ז ט"ז)	דהוי מחוק אף דאינו על מנת לכתוב אסורא דרבנן מיהו איכא ואף דאינו מתכוון למחוק פסוק רישא הוא ואסור אף בדובבן - דהוא הצר צירה חייב והיה המחוק (מ"ב י"ז באה"ט ה')
לשבר עוגה שכתב עליה כמין אותיות בני פירות או בדבש המעורב במים	לדעת המ"ב מותר (מ"ב ט"ו)	הפרמ"ג כתב משום דהוי ג' דרבנן	המ"א הניחו בצי"ע משמע דס"ל דאין להיתר וכן משמע דכן פסק הש"ע הרב סעיף ד' דלא הביא שום אופן היתר בזה	
לשבר עוגה שהם כאותיות מהעוגה עצמה בדפוס או בידים	מותר לשברה (מ"ב ט"ו)	דאין שם כתיבה עליה וממילא לא שייך מחוקה מ"ב ט"ו)		
לפתוח ולגדול ספר שכתוב בראשי חדי דפיו אותיות או תיבות	הרמ"א מקיל בזה וכן המנהג (מ"ב י"ז)	דכיון דעשוי לנגול ולפתוח המיד ליכא בה משום מחיקה וכתיבה והוי כדלת הנסגר ונפתח תמיד דאין בו משום בנין וסתירה (מ"ב י"ז)	יש אוסרים לפתחו ולגדלו בשבת וכן נכון להחמיר כשיש לו ספר אחר - ולכתחילה בודאי טוב יותר שלא לעשות אותיות על חדי הדפים (מ"ב י"ז שעה"צ כ"ה)	דעל ידי הפתיחה שובר האותיות והוי כמחוק וכן כשנעולו הוי ככותב - לצאת ידי הכל (מ"ב י"ז שעה"צ כ"ה)
לכתוב באצבעו וכדומה על דבר שאינו מתקיים	הכותב במשקין או באפר פטור אבל אסור (מ"ב י"ח)	דכדי לחייב חטאת בעינן שיכתוב דוקא בדיו או בשאר דבר כיוצא בו שרשמו מתקיים (מ"ב י"ח)	אסור לכתוב באצבעו במשקין על השלחן או על ירקות או באפר כגון לשרוט באצבעו כמין אותיות על החלקן וזכוכית בימי הקור שהם לחים מן הקור - ובתוספתא כתב דאם רשום כמין אותיות בדברים הקרישים כגון בדים וחלב שקרש חייב (ש"ע ד' מ"ב י"ט כ')	דמדוברגן אסור אף באינו מתקיים - (מ"ב י"ח)
לרשום באויר כמין אותיות או להוליך באצבעו על דף גנוב כעין צורת אותיות	מותר לרשום באויר כמין אותיות כדי לרמוז להבירו איזה דבר ולא אמרינן דאמנן דיו בכתיבה על ידי זה וכן מותר להוליך באצבעו על דף גנוב כעין צורת אותיות (רמ"א ד' מ"ב כ"ב)	כיון דאין רשומי ניכר כלל לא דמי למשקין ואפר (מ"ב כ"ב)		
לראות אמנות בשבת	מותר לראות אמנות בשבת באקראי שנודמו לו לראות אף על גב שמתלמד האמונות (מ"ב כ"א)		כשרואה אמנות בשבת אסור לדבר אז עם העובר גלילים בזה - וגם אסור לילך בשבת כהון לבית העובר גלילים בשביל לראות אמנות (מ"ב כ"א)	- משום ממצוא הפצץ (מ"ב כ"א)
שיצרך כתיבה או מחיקה כתב המתקיים	הכותב בדבר שאין רשומי עומד כגון במשקין ומי פירות פטור אבל אסור - וכן המחוק דבר שאין רשומי עומד פטור אבל אסור (מ"ב כ"ב)	דאינו חייב עד שיכתוב בדבר העומד על דבר העומד - דאינו חייב במחיקה עד שימחקו כתב העומד מעל דבר העומד (מ"ב כ"ב)	כדי שיתחייב הכותב צריך שיכתוב בדבר הרושם תעומד כגון דיו ושחור וסקרא וקומות ומי עפצים וקנקנתום וכלי עופרת וכל כיוצא בהם דבר המתקיים - וכן הדין במחוק צריך שימחקו דבר שרשומי עומד (מ"ב כ"ב)	- שבכל דבר אין להחמיר מחוק מכותב (שעה"צ ל"ד)
שיצרך כתיבה או מחיקה על דבר המתקיים	הכותב אפילו בידו וכיוצא בו על עלי ירקות על כל דבר שאינו עומד פטור אבל אסור - וכן המחוק מדבר שאינו עומד פטור אבל אסור (מ"ב כ"ב)	דאינו חייב עד שיכתוב בדבר העומד על דבר העומד - דאינו חייב במחיקה עד שימחקו כתב העומד מעל דבר העומד (מ"ב כ"ב)	כדי שיתחייב הכותב צריך שיכתוב על דבר שמתקיים הכותב עליו כגון עור וקלף ועץ וכיוצא בהם - וכן הדין במחוק צריך שימחקו מעל דבר שמתקיים (מ"ב כ"ב)	- שבכל דבר אין להחמיר מחוק מכותב (שעה"צ ל"ד)
הכותב בדיו או המשרט על בשרו	המשרט על בשרו כתב פטור - והכותב על בעלי חיים שאין להם עור פטור (מ"ב כ"ב שעה"צ ל"ה)	שאין דרך כתיבה בכך - דבהני בעלי חיים שאין להם עור, חמימות הברש מעברת תחף את הכתב והוי ככותב על דבר שאינו מתקיים וגריעא מכותב על האובלין דחייב (מ"ב כ"ב שעה"צ ל"ה)	הכותב בדיו על בשרו חייב - אף על פי שחמימות בשרו מעברת הכתב לאחר זמן (מ"ב כ"ב)	מפני שהוא עור - דהרי זה דומה לכתב שנמחק
הקורע או הרושם על העור	הרושם על העור כתבנית כתב פטור - ובתוספתא כתב דהקורע על העור כתבנית כתב פטור (מ"ב כ"ב)		הקורע על העור כתבנית כתב חייב - ובתוספתא כתב דהרושם על העור כתבנית כתב חייב (מ"ב כ"ב)	משום כותב (מ"ב כ"ב)

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק בלי רשות
© מנהלת הסגל

מסנה ברורה מן סימן שמו סעיף ג עד סימן שמו סעיף ט

דפי סיכום

מוחזר שינה אחת

כט סיון

סימן ש"מ

כמה דיגין מדברים האסורין בשבת כעין תולדות מאבות - חלק ג'

האופן / הדין	מותר - פטור	הטעם	אסור - חייב	הטעם
הכותב כתב על גבי כתב	המעביר קולמוס על אותיות הכתובים כבר ותורשם בדיו על גבי דיו או סקרא על גבי סקרא פטור - וכן אם העביר סקרא על גבי דיו (מי"ב כ"ב)	דהא לא אהני מידי - דמקלקל הוא (מי"ב כ"ב)	המעביר קולמוס דיו על האותיות הכתובים כבר בסקרא חייב שתיים (מי"ב כ"ב)	אחת משום כותב שעבשיו הוא כתב הגון יותר מבראשונה ואחת משום מוחק שמוחק בכתיבתו את שתי אותיות התחתונות (מי"ב כ"ב)
כמה אותיות שצריך לכתוב שיתחייב	אם כתב אות אחת אפילו היתה גדולה כשתים פטור מחטאת - ואפילו אות שכתב סמוך לכתב שהיה כתוב מקודם - אפילו נקד על אחרו אות לסימן ועל ידי זה קרוין ממנה על ידי זה היתה שלמה כגון שכתב מ' והכל קרוין אותו מעשר או המנין מ' אפילו הכי פטור (מי"ב כ"ב)	- כיון דבשבת לא כתב אלא אות אחת	כדי שיתחייב הכותב צריך שיכתוב שתי אותיות אבל אסור מדאורייתא לכתוב אפילו אות אחת - אבל אם כתב אות אחת ובאותו האות השלים את הספר חייב (מי"ב כ"ב)	- דאהני מעשיו טובא
המגיה אות אחת ועשה אותה שתיים	המתכוון לכתוב ח"ית וכתב שני זיגין או שהתכוון לכתוב מ' ועלה בידו "כו" על ידי שדילג הקולמוס ולא נימשך כראוי וכל כיוצא בזה פטור (מי"ב כ"ב)	שהרי לא נתכוון אלא לאות אחת (מי"ב כ"ב)	המגיה אות אחת ועשה אותה שתיים כגון שחילק גג החיית ונעשה שני זיגין אם צריך לכך חייב וכן כל כיוצא בזה (מי"ב כ"ב)	
השני אותיות שצריך להתחייב			הכותב שני אותיות שמתחייב הוא אפילו לא נעשה תיבה על ידי זה כגון אלף גימל וכיוצא בזה ואפילו היו שתייהם שוות משם אחד כגון "גג" "חח" "יד" ואפילו היה דעתו מתחילה לכתוב יותר כגון תתנו גגות - ואפילו אם כותב שתי אותיות בס"ת תפילין ומזוזות בלי זיגין גם כן חייב - וכ"ש בכתב בעלמא - ואפילו רק שני סמנינות כגון סימן שמורה על המספר חייב (מי"ב כ"ב)	- לפי מה שנפסק דאין הזיגין של אותיות שנטען גץ מעבב וכן נוהגים בניטן אלמא דהוי כתב גמור אפילו בלי זיגונים - דמיקרי כתב - דמלאכת כתובה הוא מדאורייתא בכל כתב ובכל לשון (מי"ב כ"ב)
כתב השתי אותיות על שני מקומות	אם כתב אות אחת בארץ ואת אחת בקורה או שכתב על שני כתלי הבית והיו רחוקים זה מזה - או על שני דפי פנקס באופן שאין נוהגין זה עם זה פטור - דלא כהרמב"ם (מי"ב כ"ב) שעה"צ מ"ה	כיון שחסר מעשה לקריבתו - דחסר מעשה קציצה לקרבן - דלא כהרמב"ם דמחייב בזה בכל גווני (מי"ב כ"ב) שעה"צ מ"ה	אם כתב השתי אותיות אפילו בשני דפי פנקס והן נוהגין זה עם זה והיינו שכתבן בשפתיהם שיוכל לקרותן באחת אפילו אם כתבן בשני כתלי בית ומכפנים חייב - ואפילו לקח גייל וכיוצא בו וכתב על שפתו אות אחת במדינה זו והלך באותו היום וכתב אות שנייה במדינה אחרת ובמגילה אחרת חייב (מי"ב כ"ב)	הואיל שהיו זו כנגד זו ויכול לקרותן כאחד - שבזמן שמקרבן נוהגין זה עם זה ואין מתוסר מעשה לקריבתו (מי"ב כ"ב)
הכותב בשמאל או כלאחר יד דהיינו שאחז הקולמוס באצבעותיו והפך ידו וכתב וכן ברגלו או בפיו או מרפקו דהיינו אצטיל דיו	הכותב בשמאל או כלאחר ידו פטור אבל אסור, וכן אטר הכותב בימינו שהיא כשמאל כל אדם פטור (מי"ב כ"ב)	מפני שאין דרך כתובה בכך (מי"ב כ"ב)	איטר שכתב בשמאלו חייב וכן השולט בשני ידיו כשהוא וכתב בין בימינו בין בשמאלו חייב (מי"ב כ"ב)	שכך דרך כתיבתו בכך (מי"ב כ"ב)
קטן אוהו בקולמוס וגדול אוהו ביד הקטן או להפוך וכתב	גדול אוהו בקולמוס וקטן אוהו בידו וכתב פטור (מי"ב כ"ב)	הבזה הגדול לא כתב ולא עבד כלום (מי"ב כ"ב)	קטן אוהו בקולמוס וגדול אוהו בידו וכתב חייב - אבל אם האוחז בקולמוס נתכוון לסייעו חייב האוחז (מי"ב כ"ב)	שהוא העיקר המלאכה והקטן לא כלום עבד - דתלי' תהיב בהאוחז בקולמוס (מי"ב כ"ב)
הכותב או המוחק על מנת לקלקל העור	המוחק על מנת לקלקל העור פטור (מי"ב כ"ב)	שהחייב מחיקה הוא על מקום הכתב, והרי מקלקל אותו (מי"ב כ"ב)	הכותב על מנת לקלקל העור חייב (מי"ב כ"ב)	שאין חיובו על מקום הכתב אלא על הכתב (מי"ב כ"ב)
הרושם רשמים וצורות בכותל			הרושם רשמים וצורות בכותל בשטר וכיוצא בהם בדרך שהצוירים רשמים חייב (מי"ב כ"ב)	דהו תולדת כותב (מי"ב כ"ב)
העושה צורה בכלי וכן המוחק			העושה צורה בכלי צורה היינו כלי שעומד לכך לנאותה חייב אפילו עושה מקצתה - וכן המוחק את הרשום כדי לתקן חייב (מי"ב כ"ב)	משום מכה בפטיש שהוא גמור מלאכתה של הכלי - דהו תולדת מוחק (מי"ב כ"ב)
לחבר או להסיר אותיות של כסף לפרכות או כיוצא בו			אסור לחבר או להסיר אותיות של כסף לפרכות או כיוצא בו (מי"ב כ"ב)	דהוא כעין כותב והמסירו כעין מוחק (מי"ב כ"ב)
מלאכת מחיקה לחיוב			המוחק כתב על מנת לכתוב במקום המוחק שתי אותיות חייב, ואפילו אות אחת אם הוא גדולה ויש במקומה כדי לכתוב שתיים חייב, וכן המוחק על מנת לתקן אפילו שלא על מנת לכתוב כגון שהיו אותיות יתירות בתורה ומחוקן גם כן חייב, והמוחק בין בימינו בין בשמאלו חייב (מי"ב כ"ב)	
מלאכת משרטט			המשרטט נר וקלף וכיוצא בו כדי לכתוב שני אותיות תחת אותו שרטוט חייב - וכן כשרוצה לחתוך עור או שאר דברים ומשרטטו תחילה כדי שיכון חתיבו - והוא הדין חרשי עצים שמעבירין הוט של סקרא על גבי הצורה כדי שינסור בשוה, או הגבלים שעושין כן באבנים כדי שיפצל האבן בשוה - וחייב בשרטט בין בצבע בין בלא צבע (מי"ב כ"ב)	- דגם זה בכלל משרטט - דכל זה הוא בכלל משרטט דכל שרטוט שעושה לכיון על ידי זה הפעולה שיעשה אחר כך הוא בכל שרטוט שבמשכן שהיה בעור כדי לחתוך אחר כך (מי"ב כ"ב) שעה"צ נ"ד
הנפקא מינה במלאכת כתיבה או מחיקה או שרטוט... אם הוא דאורייתא או מדרבנן	דבר שפטור ואסור רק מדרבנן מותר לזנור לאינו יהודי לעשותו במקום מצוה (מי"ב כ"ב)		דבר שאסור מדאורייתא אסור לזנור לאינו יהודי לעשותו אפילו במקום מצוה (מי"ב כ"ב)	
לרשום בצפורן או בכלי על הספר	מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרשמין לסימן כשהספר עשוי מקלף קשה - ודוקא רשימה כעין קי בעלמא לזכרון שיש בוה איהו טעית סופר (ש"ע ה' מי"ב כ"ד)	שאין זה דבר המתקיים - משום דלא חשוב כתב כלל (ש"ע ה' מי"ב כ"ד)	אסור לרשום בצפורן על הספר כמין אות אפילו אות אחת על הקלף - ויש מחמירין אפילו ברשימה כעין קו - אבל על הנר או לרשום באיזה כלי שעושה רשימה עמיקה יותר אף על הקלף ועץ אסור (מי"ב כ"ג כ"ד) כ"ה	דחשוב כתיבה ע"פ - דמינכר היטב כמו כתב שאינו מתקיים שאסור (מי"ב כ"ד) כ"ה שעה"צ נ"ח

כל החיות שמונות
ואחד לחייתם בלי רשע
© מנהלת הספרייה

סימן ש"מ

כמה דינים מדברים האסורין בשבת בעין תולדות מאבות – חלק ד'

כ"ט סיון

האופן / הדין	מותר - פטור	הטעם	אסור - חייב	הטעם
למתח חוט של תפירה שנפתח	אם יתפרדו שני תפירות ומתחן ולא קשר פטור אבל אסור (מ"ב כ"ז שעה"צ ס')		חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו היינו שנתפרדו שתי חתיכות הבגד זו בזו במקצת והוסי' התפירות נמשכין ורצה למתחו ראש החוט כדי להקל ולחבר והעשה כן חייב אם עשה הקשר לבסוף אפילו אינו של קיימא - ואם יתפרדו שלש תפירות ומתחן חייב אפילו בלא קשר - ולפרמ"ג חייב אפילו בשתי תפירות אם יש עוד תפירות מלבד אלו שנתפרדו (ש"ע ו' מ"ב כ"ז שעה"צ כ"ט)	משום תופר - דאם עושה שלש תפירות חייב אף בלי קשר שהרי מתקיימת התפירה - דמתחברות אלו עם אלו (שעה"צ נ"ט)
לדקק בגדים על ידי חוט שמוחתחן אותו ומתהרק	אם הנקבים שהחוט בו רחבים קצת ומתקנים בתפירה בעגול סביב הנקב מותר למתחו - ואז אפילו החוט תחוב במהט נקובה שהוא תלוי שם בתמימות כדי להניסו על ידו בהנקבים מותר (ש"ע ז' מ"ב ל')	דאז אינו דומה כלל לתופר דהוי כמאן דמכניס קרסים בלולאות כיון דמתוקן לזה בתמימות למתחו ולהדקי כשלבשו וכן לרפותו כשרוצה לפשטו - דאין בו משום טלטול כיון שהמחט תלוי בפסול והפסול בבגד ואין נפרד ממנו לעולם (מ"ב כ"ט ל')	אחתם שמהדקים הבגדים סביב ורועותיהם על ידי החוט שמוחתחן אותו ומתהרק אסור למתחו, ואפילו הנקבים רחבים קצת ומתקנים בתפירה סביב הנקב אם אין מהדקי יפה וממלך לפעמים להניחו כך לעולם ולפשטו כשהוא מהודק אסור להדקו בשבת (ש"ע ו' מ"ב כ"ט)	דדומה לתופר (מ"ב כ"ט)
ליתן או להחזיר מוכין ודחיינו כל דבר רך כגון צמר גפן ונדרת בגדים בלויים או נצוות להכסת	מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם לאותה הכסת רק יזהר שלא יתפור (ש"ע ח' מ"ב ל"ב)	דכיון דכבר היו שם אין בזה תיקון מנא (מ"ב ל"ב)	אסור ליתן המוכין לכתחילה בשבת לתוך הכסת ויש בזה חיובא דאורייתא - ולרמב"ם רק גירה שמה יתפור (ש"ע ח' מ"ב ל"ג שעה"צ ס"ח)	דהשתא עביר לה מנא (מ"ב ל"ג)
לקבץ מלח	מותר לקבץ מלח אם נתפור במקום אחר שלא במקום גדול מותר לקבץ למקום אחר - ואפילו המקבץ במקום משרפות המלח דחיינו מקום גדולו פטור אבל אסור (מ"ב ל"ה ל')	דאין עימור אלא במקום גדול - המלאכת עימור גופא ליכא דאין עימור אלא בגדילי קרקע (מ"ב ל"ה ל')	אסור לקבץ מלח ממשפרות המלח דהוא מקומות שמשמך לתוכן מים מן הים והחמה שרפתן וזן נעשין מלח (ש"ע ט' מ"ב ל"ד)	שדומה למעמר דמלאכת מעמר הוא לאסוף השבלין וגם הוא כעין זה דשם הוא מקום גדולו של המלח דומיא דשבלין שבשדה (ש"ע ט' מ"ב ל"ה)
לקבץ פירות או ירקות או עצים או עשנים וכן כל דבר הגדל מן הקרקע	מותר לקבץ במקום ידו אם נתפורו שלא במקום גדול כגון בבית (מ"ב ל"ז)		אסור לקבץ במקום גדול - אפילו פירות שנשרו במבער יום אסור לאספן בשבת אפילו מעט - והמעמר אכולכל כשיעור גרוגרות או לבהמה כשיעור מלא פי הגדי או להסקה כדי לבשל ביצה חייב (מ"ב ל"ז)	דהוה מלאכת מעמר - דיש בזה חייב חטאת - דהוה שיעורי ההשוב לכל אחד לפי חשבתו (מ"ב ל"ז)
לקבץ דבילה לעשות ממנה עגול או לנקוב תאנים ולהכניס בהם	דס"ל דאינו חייב אלא אם קבעם ממקום שנפלו מן האילן באה"ט (ט"ז)		אסור לקבץ דבילה ולעשות ממנה עגול וכן אסור לנקוב תאנים ולהכניס בהם חבל עד שנקבצו וף אחד וכן כל כיוצא בזה - והעושה כן חייב אף כשעושה בבית (ש"ע ו' מ"ב ל"ח)	- שזה תולדות מעמר שדרכן של אותן הפירות לחברן באופן זה - משום מעמר דבאופן כזה עשוי לעשות גם בבית כבשדה (מ"ב ל"ח)
לקבץ בידו שמושמן ואגוזים מוהרש			לא יהדק בידו האגוזים ועל ידי זה מפריד הרבש מבחוץ (ש"ע י"א מ"ב ל"ט)	דהוי בורר (מ"ב ל"ט)
לשבור חרס או לקרוע ניר			אסור לשבור החרס או לקרוע הניר כדי להניח עליהם - וכ"ש אם מקפיד על המידה - או קרוע ניר לקרעים כדי לקנח את עצמו בתן או לשאר איזה תשמיש (ש"ע י"ג מ"ב מ' מ"א)	מפני שהוא מתקן כלי - שאז יש בו גם משום מותר - דאז חייב משום קרוע שהוא קרוע על מנת לתקן (ש"ע י"ג מ"ב מ"א)
לקרוע אגרת המוחם	באגודה כתב שיכול לומר לאינו יהודי אינו יכול לקרותו כל זמן שאין האגרת פתוח (מ"ב מ"א)	דאז אם יבין האינו יהודי מעצמו ויפתחנה לת לן בה (מ"ב מ"א)	אסור לברע אפילו אם יזהר שלא ישבר אותיות החתימה רק יקרע הניר שסביבה - ויש להזהר אפילו לומר לאינו יהודי אם לא לצורך גדול (מ"ב מ"א)	
לדבק נירות או עורות בקולן של ספרים וכיוצא בו			אסור לדבק נירות או עורות בקולן של ספרים וכיוצא בו - והמדבקן כשיעור ב' תפירות חייב (ש"ע י"ד מ"ב מ"ב)	- דזה תולדות תופר ומסתברא דשעירו גם כן כתופר (ש"ע י"ד מ"ב מ"ב)
לדבק נירות דבוקים או עורות דבוקים	המפרק ומתכוון לקלקל בלבד פטור אבל אסור לכתחילה - אבל היכא שנדבקו הדפין להדיד על ידי שעה - או בשעת הקשירה מותר לפתוח (מ"ב מ"ג מ"ה)	ככל מקלקלין דשבת - כיון דלא נעשה לקיום - וכ"ש דנעשה ממילא שלא במתכוון אינו דומה כלל לתופר ואין בו משום קרוע (מ"ב מ"ג מ"ה)	אסור לפרק נירות דבוקים או עורות דבוקים - והמפרקן ולא נתכוון לקלקל בלבד חייב וכ"ש בקרוע לאיזה צורך כמקום התפירה שחייב - ואם נדבקו במקום האותיות אסור לפרקן - ואסור לקרוע דפין של ספרים שלא נחתכו מבעוד יום אפילו על אינו יהודי (ש"ע י"ד מ"ב מ"ג מ"ד)	- שזה תולדות קרוע - דיש בהן חיובא שהוא על מנת לתקן או דנכלל בשם מכה בפטיש דירוע דדרכן של האוגיז ספרים לעיין ולחתוך לבסוף כל הדפים המחברים זה לזה (ש"ע י"ד מ"ב מ"ה באה"ל ותחייב)
מי שנסתכו בגדיו בקוצים	מותר להפריש הקוצים בצינעה ובנחת שלא יקרע ואם יקרע יקרע (מ"ב מ"ה)	דלא נתכוון שיקרע (מ"ב מ"ה)		
ללבוש בגדים חדשים	מותר ללבוש בגדים חדשים ואם נקרע נקרע (מ"ב מ"ה)	שלא נתכוון שיקרע (מ"ב מ"ה)		
לפצוע אגוזים במטלית	מותרו להכות על המטלית שיש בו אגוזים כדי לשבר האגוזים ואינו חושש שמה תקרע המטלית (מ"ב מ"ה)	שלא נתכוון שיקרע (מ"ב מ"ה)		

לעכ"ם להדליק לו נר שידליק תיכף ביה"ש לצורך שבת אבל לבקשו שידליק אח"כ בשבת אסור אפילו אם בקשו מבע"י לשבת, ולא דוקא לצורך סעודה דה"ה אם מבקשו שידליק בחדר שישן שם ג"כ יש להקל.

איזה שבותים אסור לעשות אפי' בביה"ש? יש דברים שאיסורן מדרבנן וגזרו עליהן ביה"ש אף לצורך מצוה כגון להעביר פחות פחות מד"א וכדו' ואין מערבין עירובי תחומין ביה"ש אף שהוא לצורך מצוה וכן מלשצ"ל חמור אסור בכל גווני ביה"ש. וכ"ז דוקא כשלא קבל עליו שבת אבל אם קבל עליו שבת אפילו הוא מבע"י ואפילו אם רק הצבור קבלו עליו שאז חל עליו שבת בע"כ אסור לו לעשות כל שבות בעצמו אפילו לרבו מצוה אם לא ע"י עו"ג. ובביה"ש של מוצ"ש י"א דיש להחמיר בכל השבותים וי"א דאף במו"ש ביה"ש מותר שבות לצורך מצוה, ולמעשה יש להחמיר.

מי מצווה להפריש קטן העובר איסור? קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו וה"ה כל שאר אסורים וכן הלול שבת אם עושה לדעת עצמו אבל אם עושה בשביל גדול צריך למחות בידו, אבל אביו מצווה לגעור בו להפרישו אפי' מאיסור דרבנן דאפילו לחנך בניו ובנותיו במצות הוטל עליו וכ"ש להפרישם מאיסור וי"א דמצות חינוך מוטל גם על האם, ובאיסור דרבנן אם לא הפרישו האב אין ב"ד מוחזין בידו אבל באיסור דאורייתא ב"ד מוחזין ביד האב להפרישו, ומאיסור דרבנן פעמים שאין צריך להפרישו ואף ליתן לו לכתחלה מותר דהיינו בשצורך לכן וכגון רחיצה וסביכה ביוה"כ. וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפי' בדברים שהם משום שבות כגון שיאמר לו הבא לי מפתח ואפילו דרך כרמלית. וי"א דכל זה בקטן דלא הגיע לחינוך אבל הגיע לחינוך צריכים להפרישו, ובדאורייתא יש להחמיר כדעה זו וע"כ אם העו"ג רוצה להאכיל לקטן ישראל שהגיע לחינוך דבר שאסור מה"ת מוטל גם על אחרים למחות בידו אבל בדבר שאיסורו מדרבנן אין מוטל רק על האב.

באיזה אופן מותר להאכילו איסור בידים ע"י עכו"ם? להאכילו בידים אסור לכל אדם אפילו בדרבנן ואפילו התינוק אינו בר הבנה כלל ולכן אסור ליתן לתינוק דבר מאכל של איסור אפילו לשחוק בו שמא יאכלנו, ולומר לא"י שיתן דבר איסור לתינוק ג"כ אסור וכמו בכל איסורין דאמירה לעו"ג אסור וכ"ש לומר לתינוק בעצמו שיאכל דאסור, ואם התינוק צריך לכן כגון שהוא קצת חולה מותר לומר לעו"ג להאכיל אותם אפילו בדבר שהוא אסור מן התורה וכן נוהגים בפסח שמצויים לעו"ג לישא התינוק אל ביתו ולהשקותו חמץ [וכן אם הוא צריך לשתות סתם יינם שהמים הזיק לו יצוה לעו"ג ליתן לון] ואם התינוק חולה וא"א לשאת אותו חוץ לבית יבקש מעו"ג שיתן להתינוק חמץ והעו"ג מביא החמץ ומעמידו בבית ואז אפילו הולך העו"ג לפעמים יכול לעזות לקטן ליתן לזה לשתות אבל הוא לא יגע בו אך בכל זה יזהר שלא יקדים לו דינר דע"ז יהיה קנוי לו החמץ.

קטן שעבר עבירה האם צריך תשובה או לשלם גניבתו? קטן שהכה את אביו או עבר שאר עבירות בקטנותו אע"פ שא"צ תשובה כשיגדל מ"מ טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר לתשובה. קטן שגנב או שהזיק ראוי לב"ד להכותו שלא ירגיל בה [וכן חבלה וכיוש וכל דברים שבין אדם לחבירו ב"ד מצווין להפרישו שלא יארע תקלה על ידו] אבל אין צריך לשלם אם אין הגנבה בעין. וכ"ז מדינא אבל לפני משורת הדין בין שחבל בו בגופו או שהזיק לו בממנו צריך לשלם לו. ואם שמע לבנו ובתו הקטנים שהם מדברים לשה"ר מצוה לגעור בהם ולהפרישם וכן ממחלוקת ושקר וקללות.

מאיזה גיל מחוייב לחנכו במצוות עשה ולא תעשה? שיעור החינוך במ"ע הוא בכל תינוק לפי חריפותו וידיעתו בכל דבר לפי ענינו כגון היודע מענין שבת חייב להרגילו לשמוע קידוש והבדלה היודע להתעטף כהלכה חייב בציצית וכן כל כיו"ב בין במ"ע של תורה בין בשל ד"ס אבל החינוך בל"ת בין של תורה בין של דבריהם הוא בכל תינוק שהוא בר הבנה ששבין כשאומרים לו שזה אסור לעשות או לאכול אבל חינוך שאינו בר הבנה כלל אין אביו מצווה למנעו בע"כ מלאכול מאכלות אסורות או מלחלל שבת אפילו באיסור תורה וכן אם הוא כהן אין צריך להוציאו מבית שהטומאה בתוכו, ולהכניסו בבית שהטומאה בתוכו וכן לספות לו בשאר איסורים אסור אפילו בתינוק שאינו בר הבנה עדיין ומ"מ אשת כהן מעוברת שקרבו ימיה ללדת מותרת ליכנס לכתחלה באהל המת.

האם מותר לאסוף מלח ופירות בשבת? אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח שדומה למעמר ואסור מדרבנן אבל עימור גופא ליכא אלא בגידולי קרקע, ודוקא במקום המשרפות ששם אבל אם נתפזר במקום אחר מותר לקבצן למקום אחד, וכן אסור לקבץ כל דבר במקום גידולו ובוזה חיובא נמי איכא כשמקבצן במקום גידולן ושלא במקום גידולן כגון שנתפזרו פירות בבית אפילו איסורא נמי ליכא כשמקבצן יחד. ושומרי גנות ופרדסים צריכין ליזהר אפי' בפירות שנשרו מבע"י שלא לאספן בשבת אפילו מעט דשיעור עימור הוא שיעור קטן מאד לאכילה שיעורו כגרוגרת ולבהמה שיעורו כמלא פי הגדי ולהסקה שיעורו כדי לכשל ביצה.

האם מותר לקרוע אגרת וכדו' בשבת? אין שוברים חרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי, וכשמקפיד על המדה יש בו גם משום מחתך ואם קורע נייר לקרעים כדי לקנח א"ע בהן או לשאר איזה תשמיש חייב. ולקרוע אגרת המחוחם אפילו אם יזהר שלא ישבור אותיות החתימה רק יקרע הנייר שסביבה ג"כ אסור ואפילו לומר לא"י יש ליזהר אם לא לצורך גדול וי"א שיאמר לא"י איני יכול לקרותו כ"ז שאין פתוח ואם יכין הא"י מעצמו ויפתחנו לית לן בה.

האם מותר לדבק או לקרוע ניירות בשבת? המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדת תופר וחייב ושעורו ג"כ כמו בתופר דהיינו שעור ב' תפירות לחיוב, וכן המפרק ניירות דבוקים או עורות דבוקים ולא נתכוין לקלקל בלבד אלא בשביל איזה תועלת אף שלא נתכוין בזה כדי לדבקם עוד ביותר חייב משום קורע וכ"ש בקורע בבגד במקום התפירה לאיזה תועלת דחייב. ואם מכוין לקלקל בלבד פטור ואסור לכתחלה. ודוקא בזה שדיבוק זה נעשה לקיום אבל היכא שנדבקו הדפין ההדדי ע"י שעור או בשעת הקשירה מותר לפתוח ואם נדבקו במקום האותיות אסור לפרקן. ולקרוע מחדש דפין של הספרים שלא נחתכו מבע"י חייב ואפי' ע"י א"י אסור. מי שנשתככו בגדיהם בקרעים מפרישן פלגנעה ובגדת שלא יקרע ואם נקרע נקרע וכן מותר ללבוש בגדים חדשים ואם נקרע נקרע שאינו מתכוין לקריעה. פוצעין אגזים במטלית ואינו חושש שמא תקרע.

האם מותר להתיר נדרים בשבת? מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך מצוה או לצורך השבת כגון שנדר שלא לאכול או שלא לשתות היום וה"ה אם נדר רק מאכילת בשר ושתיית יין או אם נדר שלא ללבוש מלבוש הצריך היום או אם נדר שלא לישן בשבת דהוא ג"כ מתענגוני שבת אם רגיל בכך ג"כ שרי אע"פ שהיה לו פנאי להתירים קודם השבת, אבל שלא לצורך שבת אפילו לא היה לו פנאי להתיר קודם אין מתירין, אבל הבעל יכול להפיר נדרי אשתו או אב לבתו נערה אפי' שאינם לצורך שבת מפני שאם לא יפיר לה היום לא יוכל עוד להפירם, ואפילו שמע בשבת סמוך לחשיכה קודם יציאת השבת מותר להפיר דזמן הפרתה לא הוי מעת לעת אלא אותו היום בלבד אם שמע בלילה יש לו זמן להפיר לה כל הלילה וכל היום בשבת ואם שמע ביום אפילו סמוך לחשיכה אין לו היתר להפיר לה אלא קודם הלילה, וכשמפיר בשבת לא יאמר לה מופר ליכי כמו שאומר בחול אלא מפר ומבטל הנדר בלבד ואומר לה טלי ואכלי טלי ושתי. ואם הבעל אינו יודע עדיין מגדרי אשתו והוא שלא לצורך שבת יותר טוב שלא להודיע לו בשבת עד אחר השבת וה"ה אם נדרה לזמן והזמן כלה בשבת אין רשאי להפיר כשהדבר אינו לצורך שבת.

איזה שבועה יכולין להתיר אפי' בשבת? מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נודמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ואותה מלאכה אסור לעשות בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת, ואפילו אם אין לו פתח אלא חרטה מעיקרו לחוד ג"כ מתירין לו, ויכול לעשות מחרטה גופא פתח.

איזה שבותים מותר לעשות בביה"ש? כל הדברים שהם אסורים מדרבנן לא גזרו עליהם בין השמשות והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשרט על פני המים להביא לולב או שופר וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית עירוב שנעשה והוא התכוין לקנות שביתה כה"ר או כה"י הסמוך אצל הכרמלית, ואף שא"צ לזה עתה כ"א בשבת, וכן אם היה טרוד ונחפו לדבר שהוא משום שבות מותר ביה"ש כשהוא שעת הדחק גדול, ומטעם זה מותר לומר בין השמשות

האם נכון מה שנותנין לקמן להוציא לרה"ר בשבת? **הגב בענינו...**
Sponsored By: **DollarPhone**
כל הזכויות שמורות © המוסד לחינוך על ימות המחתות והשכלה
ללימוד שלחן ערוך אורח יום משנה ברורה

דפי שינה וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמ סעיף ט
עד סימן שדמ סעיף א

ל' סיון

■ מוזזר שינה אהת ■

1800 466-7593

www.HilchusADiyoma.org

כל הזכות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגולת המפעל

